

Nazwa opracowania:

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WIELUŃ**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Zlecniodawca: **Gmina Wieluń**

Autor: **mgr Dariusz Kiedrzyński**

Współpraca: **mgr inż. Dariusz Gołygowski**

Łódź, 23 grudnia 2021 r.

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE OGÓLNE	3
1. Przedmiot i cel opracowania.....	3
2. Określenie zasięgu terenu objętego prognozą	3
3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	3
4. Podstawy prawne i materiały wyjściowe	4
5. Powiązania z innymi dokumentami	4
II. STAN ISTNIEJĄCY – analiza i ocena	6
1. Charakterystyka istniejącego stanu środowiska i zagospodarowania	6
2. Charakterystyka sąsiedztwa	19
3. Istniejące problemy ochrony środowiska	20
4. Tendencje do zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium	21
III. PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE – analiza i ocena	22
1. Cele ochrony środowiska	22
2. Opis projektowanego zagospodarowania	23
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych określonych w projekcie zmiany Studium	26
4. Ocena warunków zagospodarowania terenu określonych w projekcie zmiany Studium wynikających z potrzeb ochrony środowiska	28
5. Ocena wpływu projektowanego zagospodarowania na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi	29
6. Ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko	39
7. Możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko przyrodnicze	40
8. Rozwiązania alternatywne do projektu zmiany Studium	41
9. Informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania	41
10. Przewidywane metody analizy realizacji projektowanego dokumentu	42
11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	42
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	42

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Przedmiot i cel opracowania

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń.

W związku z ponowieniem procedury formalnej w wyniku rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Łódzkiego znak: PNIK-I.4131.855.2021 z dnia 2 grudnia 2021 r. stwierdzającego nieważność uchwały Nr LIV/683/21 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 28 października 2021 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń przedmiotowe opracowanie zostało uzupełnione o informacje wynikające z ponowionych czynności.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, głównym celem niniejszego opracowania – prognozy – jest zaprezentowanie społeczeństwu i organom opiniującym ww. projekt, zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi, jakie mogą wynikać z realizacji zmiany Studium.

Celem prognozy jest wstępne ustalenie zakresu uciążliwości dla środowiska, jakie mogą wystąpić pod wpływem ustaleń zmiany Studium oraz wskazanie metod ich zmniejszania lub wykluczenia.

2. Określenie zasięgu terenu objętego prognozą

(art. 51 ust. 2 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Obszar objęty opracowaniem obejmuje gminę miejsko-wiejską Wieluń w jej granicach administracyjnych, położoną w województwie łódzkim, w powiecie wieluńskim, o łącznej powierzchni 131,2 km² i zamieszkałą przez około 32,0 tys. ludzi. Miasto i gmina Wieluń graniczy z gminami: Biała, Czarnożyły, Ostrówek, Osjaków, Wierzchlas, Pątnów, Mokrsko i Skomlin.

Szczegółowe granice obszaru objętego prognozą oddziaływania na środowisko sporządzoną dla potrzeb przedmiotowej zmiany Studium zostały wskazane na załączniku graficznym do uchwały inicjującej, jak również na rysunku zmiany Studium.

3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodą analityczno-syntetyczną. Wykorzystano materiały kartograficzne, raporty oddziaływania na środowisko, opracowania planistyczne z zakresu badań środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz przeprowadzono inwentaryzację stanu zagospodarowania przestrzennego.

Zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia prognozy polegała na porównaniu funkcjonowania obszaru objętego opracowaniem (w sensie ekologicznym) w chwili obecnej, z funkcjonowaniem przewidywanym, jako skutek realizacji ustaleń zmiany Studium.

4. Podstawy prawne i materiały wyjściowe

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Podstawę prawną projektu niniejszej zmiany Studium stanowi uchwała Nr XI/223/19 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń zatwierdzonej uchwałą Nr LIII/504/18 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 25 kwietnia 2018 r.

Niniejszą prognozę opracowano w oparciu o wymogi:

- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247),
- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 741),

dotąd wspierając się wymogami obowiązujących ustaw z zakresu m.in. prawa budowlanego i inżynierii, samorządu gminnego, ochrony środowiska i ochrony przyrody, powierzchni ziemi i geologii, odpadów, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego i obowiązujących norm hałasu.

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano również niżej wymienione opracowania planistyczne, ogólnogeograficzne, wykazy, bazy danych, wytyczne, projekty budowlane, mapy i geoportale.

5. Powiązania z innymi dokumentami

(art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Niniejsze opracowanie jest ściśle powiązane z następującymi dokumentami:

- planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi przyjętym zatwierdzonym uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LV/679/18 z dnia 28 sierpnia 2018 r.,
- zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń, zatwierdzonej uchwałą Nr LIII/504/18 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 25 kwietnia 2018 r.,
- obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy miejsko-wiejskiej Wieluń, projektami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzonymi dla ich potrzeb prognozami oddziaływania na środowisko (wykaz planów oraz projektów planów został zamieszczony w tekście projektu zmiany Studium – podrozdziale II.3.7),

– opracowaniem ekofizjograficznym miasta i gminy Wieluń zaktualizowanym w 2020 r.

Wszelkie ustalenia zawarte w analizowanej zmianie Studium oraz skutki ich realizacji, są skorelowane z zapisami zawartymi w ww. opracowaniach.

W obszarze miasta Wielunia obowiązują 32 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (podrozdział II.3.7 tekstu projektu zmiany Studium), w tym plan obejmujący praktycznie cały obszar miasta w jego granicach administracyjnych zatwierdzony uchwałą Nr IX/93/11 z dnia 21 czerwca 2011 r. oraz Nr XIII/139/11 z dnia 29 listopada 2011 r. W obszarze gminy obowiązują 23 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym również plany o znacznej powierzchni (np. obrębu Turowa czy części Dąbrowy).

Dodatkowo, w trakcie procedowania jest 6 miejscowych planów.

Ustalenia tych planów stanowią podstawę przekształceń zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy miejsko-wiejskiej Wieluń, a także zobowiązanie względem właścicieli poszczególnych nieruchomości. Zgodnie z powyższym, a także ze względu na planowane konkretne inwestycje w oparciu o ustalenia Studium wraz z jego kolejnymi zmianami, przedmiotowy projekt zmiany Studium w całości konsumuje ustalenia zawarte w ww. obowiązujących dokumentach planistycznych.

Projekt zmiany Studium zostanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, przedłożony do opiniowania i uzgadniania przez instytucje i organy odpowiedzialne za poszczególne elementy zagospodarowania, zainwestowania tj. środowisko przyrodnicze, a także elementy społeczno-kulturowe.

II. STAN ISTNIEJĄCY – analiza i ocena

1. Charakterystyka istniejącego stanu środowiska i zagospodarowania

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Rzeźba terenu

Wg fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondrackiego 1978 r.) zaktualizowanego w 2018 r. miasto i gmina Wieluń położona jest w obrębie czterech mezoregionów: Wyżyny Wieluńskiej, Wysoczyzny Wieruszowskiej, Wysoczyzny Złoczewskiej i Międzyrzecza Pyszej i Niecieczy. Wysoczyzna Wieruszowska, Wysoczyzna Złoczewska, Międzyrzecze Pyszej i Niecieczy wchodzi w skład makroregionu Niziny Południowopolskiej, Podprowincji Nizin Środkowopolskich, Prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, z kolei Wyżyna Wieluńska wchodzi w skład makroregionu Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, Podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej i Prowincji Wyżyn Polskich.

Rzeźba terenu uzależniona jest od wielu czynników. Zasadniczym uwarunkowaniem jest budowa geologiczna podłoża oraz erozyjno-akumulacyjna działalność lodowca, wód lodowcowych i rzecznych (złodowacenie środkowopolskie – stadiał Warty).

Procesy denudacyjne i wietrzeniowe doprowadziły do złagodzenia stoków i wypełnienia obniżień. Północno-zachodnia część gminy leży w zasięgu Wysoczyzny Wieruszowskiej. Stanowi ją wysoczyzna polodowcowa płaska bądź falista o wysokości bezwzględnej do 175,0 m n.p.m. i spadkach < 5% i lokalnie 5-10%.

Wschodnia część gminy leży na obszarze Kotliny Szczercowskiej w obrębie płaskiej równiny sandrowej o wysokościach 170,0-175,0 m n. p. m. o spadkach z reguły poniżej 5%.

Południowa część gminy leży na Wyżynie Wieluńskiej o wysokościach bezwzględnych 200,0-235,0 m n.p.m. Jest to obszar najbardziej urozmaicony. Dominują tu liczne wzgórza o wysokości względnej od 10-30 m i nachyleniu 5-10 i powyżej 10%.

Na wyżej wymienionych obszarach wydzielono następujące formy morfologiczne:

- formy pochodzenia denudacyjnego uwarunkowane strukturą – są to pagóry jurajskie. Stanowią je prawie najbardziej wyniesione partie terenu. Występują we wszystkich mezoregionach. Nachylenie zboczy zróżnicowane od 5-10 i powyżej 10%,
- formy związane z działalnością procesów glacialnych – wysoczyzna morenowa płaska obejmuje tereny położone na wysokości około 175,0-190,0 m n.p.m. i występuje w części północno-zachodniej i północno-wschodniej. Charakteryzuje się rzeźbą płaską lub lekko falistą (spadki <5%). Na lokalne urozmaicenie monotonnej powierzchni wysoczyzny wpływają liczne formy negatywne jak: obniżenia powytopiskowe, zagłębienia bezodpływowe i doliny,
- wysoczyzna morenowa pagórkowata występuje w części południowej gminy głównie w obrębie Wyżyny Wieluńskiej. Położona jest na wysokości między 190,0-230,0 m n.p.m. Wysoczyznę tę, w przeciwieństwie do wyżej wymienionej, cechuje bardziej urozmaicona rzeźba, jest również bardziej zróżnicowana pod

względem hipsometrycznym. Na lokalne urozmaicenie powierzchni wysoczyzny wpływają głównie wzgórza moren czołowych,

- obniżenia powytopiskowe występują dość licznie. Powstały w miejscach wytapiania się lodu. Występują na obszarze równiny sandrowej i na wysoczyźnie. Wielkość ich jest bardzo różna. Kształt ich jest także bardzo różny. Są raczej nieregularne, można przypuszczać, że miejscami powstały z kilku połączeń. Są bezodpływowe i wciągnięte w odpływ przez gęstą sieć rowów melioracyjnych. Do największych obniżzeń w ramach opracowania należą obniżenia powytopiskowe tzw. Pastwy Mokre w części północno-zachodniej gminy oraz w części wschodniej położone między wsią Sieniec i Wierzchlas. Są to rozległe na ogół płytkie formy, w dnach których zaznaczają się wyraźnie wyższe poziomy akumulacyjne,
- formy pochodzenia fluwiogłacyjnego. Równina sandrowa zajmuje rozległy obszar w północno-wschodniej części gminy. Obszar ten charakteryzuje się płaską powierzchnią o spadkach $<5\%$ wyraźnie pochyloną w kierunku północnym. Urozmaicenie monotonnej powierzchni stożka sandrowego wprowadzają liczne zagłębienia powstałe w wyniku nierównomiernej akumulacji lodowca, obniżenia powytopiskowe oraz niewielkie formy wydmowe,
- formy pochodzenia fluwialnego. Do większych dolin rzecznych na terenie gminy należy dolina rzek: Pysznej, Kanału Kopydłów - Krzyworzeka i Kanału Starzenickiego. Zasięgi dolin tych rzek są różne i często miejscami trudne do wydzielenia. Lokalnie rzeki wykorzystują dna rozległych obniżzeń, przez które przepływają. W części środkowej gminy głównie w obrębie granic miasta zarysowuje się dość wyraźny wyższy poziom akumulacyjno-erozyjny. W części środkowej jest to obszar tzw. martwej doliny nieznacznie wyniesiony ponad dna dolin współczesnych przebiegających u podnóża Wyżyny Wieluńskiej.

Oprócz wyżej wymienionych form naturalnych na terenie miasta występują także formy pochodzenia antropogenicznego, czego przykładem może być dawne wyrobisko piasku i żwiru przy ul. Częstochowskiej na wschód od ul. Polnej. Największe z nich występują na Wyżynie Jurajskiej w południowo-wschodniej części miasta (ul. Częstochowska przy ul. Polnej). Do form antropogenicznych należy zaliczyć nasypy kolejowe, drogowe, wkopy, groble oraz przekształcenia naturalnej rzeźby terenu związane z uruchamianiem terenów budowlanych (np. wyrównywanie terenu).

Rzeźba badanego obszaru pod kątem przydatności dla zabudowy jest dość korzystna. Przeważa powierzchnia płaska, co nie stwarza ograniczeń dla rozwoju budownictwa. Z zabudowy należy wyłączyć jedynie obszary współczesnych dolin i obniżzeń, natomiast przystosowania wymagać będą niewielkie tereny o nachyleniu 5-10%.

Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym miasto i gmina Wieluń leży w obrębie Monokliny Przedsudeckiej. Jest to jednostka regionalna, której przedłużenie w kierunku południowo-wschodnim stanowi Monoklina Śląsko-Krakowska. Od strony północno-wschodniej Monoklina Przedsudecka graniczy z synklinorium Szczecińsko-Lódzko-Miechowskim. Charakterystyczną cechą budowy geologicznej miasta i gminy Wieluń jest intensywne

występowanie zjawisk tektonicznych. Występują tu liczne rozcięcia tworząc w wielu miejscach struktury zrębowe i rowy. Obszar położony między miejscowościami Małyszyn, Olewin oraz Kolonią Wierzchlas (za granicą gminy) jest wyniesiony i ograniczony ze wszystkich stron dyslokacjami. O dużym zaangażowaniu tektonicznym tego obszaru świadczą zmienne upady warstw wahające się od kilku stopni w okolicach Widoradza do kilkudziesięciu w okolicach Olewina. Ruchy tektoniczne fazy młodokimeryjskiej wydzwignęły utwory jury z podścielającymi je utworami. Zaburzeniom uległy wszystkie utwory starsze od triasu do górnej jury.

W rejonie miasta Wielunia wyróżniono utwory triasowe, jurajskie, trzeciorzędowe i czwartorzędowe (plejstocen i holocen) oraz utwory jury występują w trzech piętrach: lias, dagger, malm.

W rejonie dawnej wieluńskiej cukrowni (ul. Długosza – północno-wschodnia część miasta) występują utwory czwartorzędowe i jurajskie. Utwory czwartorzędowe charakteryzują się miąższością około 20 m i są reprezentowane przez piaski, żwiry i gliny. Utwory jurajskie są wykształcone w postaci piaskowców.

W rejonie Spółdzielni Dostawców Mleka (ul. Kolejowa – północny zachód miasta) utwory czwartorzędowe są reprezentowane przez piaski, żwiry i gliny i posiadają miąższość od 1 m do około 10 m. Jura jest reprezentowana przez piaskowce z wkładkami ilów.

W rejonie komunalnego ujęcia wód podziemnych przy ul. Piłsudskiego (centrum miasta) utwory czwartorzędowe mają około 5 m miąższości, pod ww. utworami zalegają bezpośrednio utwory jurajskie.

W okolicach komunalnego ujęcia wody podziemnej przy ul. Częstochowskiej (południowy wschód miasta) utwory czwartorzędowe przeważnie zalegają na utworach jurajskich lub lokalnie na utworach trzeciorzędowych. Czwartorzęd jest wykształcony (plejstocen) w postaci glin, piasków różnej granulacji, pyłów, charakteryzuje się zmienną miąższością – do około 10 m.

Utwory trzeciorzędowe (utwory miocenu, pliocenu) – stanowią ły z wkładkami węgla brunatnego i piasków – o stosunkowo małej miąższości.

Jura jest reprezentowana przez piaskowce z wkładkami ilów, łupków ilastych i wapieni.

W rejonie wieluńskiego szpitala (ul. Szpitalna – południowa część miasta) utwory czwartorzędowe cechują się miąższością 1,5 m, poniżej zalegają utwory jury górnej (wapienie). Utwory jury środkowej zalegają do głębokości około 220 m p. p. t. Jura jest reprezentowana przez ły z wkładkami piaskowca. Jura dolna zalega do głębokości 265 m (piaskowce).

Najstarszymi utworami są utwory triasowe, wykształcone w postaci łupku ilastego z przewarstwieniami wapieni, margli i piaskowców.

W rejonie gminy Wieluń wyróżniono: utwory triasowe, jurajskie, trzeciorzędowe i czwartorzędowe (plejstocenu i holocenu).

W rejonie miejscowości Turów (zachód gminy) utwory czwartorzędowe posiadają miąższość około 11 m a budują je utwory gliny i pyłów. Bezpośrednio pod utworami czwartorzędownymi zalegają utwory jurajskie – ły, łołupki, mułowce i piaskowce.

W rejonie miejscowości Gaszyn (środkowa i południowa część gminy) utwory czwartorzędowe mają miąższość 3 m (piasek i glina). Pod ww. utworami zalegają utwory jurajskie (jura górna – wapień krzemienisty, jura środkowa – piaskowce kościeliskie z przewarstwieniami iłó w i mułowców).

W okolicy miejscowości Rychłowiec (środkowa i południowa część gminy) utwory czwartorzędowe mają miąższość do 6 m (glina zwałowa). Utwory trzeciorzędowe zalegają na głębokości 26 m (ił z wkładkami piasku pylastego i węgla brunatnego). Utwory jurajskie występują poniżej 26 m p.p.t. a stanowią je iłolupki i piaskowiec, mułowiec.

W Rudzie (południowy wschód gminy) utwory czwartorzędowe posiadają miąższość około 5 m i są zbudowane z gliny. Pod utworami czwartorzędownymi zalega trzeciorzędowa zwietrzelina o miąższości 30 m. Jura górna zalega poniżej i zbudowana jest z wapieni.

Budowę geologiczną południowej części gminy można przeanalizować poprzez profil geologiczny dla ujęcia wód podziemnych w miejscowości Kadłub. Utwory czwartorzędowe zalegają do głębokości 23,5 m p.p.t. i składają się na nie gliny, żwir oraz piasek.

Jura środkowa reprezentowana jest poprzez piaskowce, iłolupki, iły łupkowate, mułowce i piaskowce.

W rejonie miejscowości Masłowice (północny wschód gminy) utwory czwartorzędowe mają około 3,5 m miąższości (piasek różnoziarnisty). Utwory jurajskie (jura górna) stanowią wapienie.

W rejonie miejscowości Jodłowiec (wschodnia część gminy) utwory czwartorzędowe zalegają do głębokości 36 m p.p.t. i stanowią je piaski średnioziarniste. Pod utworami czwartorzędownymi zalegają wapienie jury górnej.

Surowce mineralne

Tabela. Udokumentowane złoża w mieście i gminie Wieluń

Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe w tys. ton
„Wieluń” (w części na terenie miasta)	surowce węglanowe – wapienie i margle	zasoby rozpoznane szczegółowo	56,9
„Gaszyn”	surowce ilaste ceramiki budowlanej	wydobycie zaniechane	546
„Wieluń - Widoradz”	surowce ilaste dla przemysłu cementowego	wydobycie zaniechane	72,4
„Jodłowiec”	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym	-
„Jodłowiec II”	piaski i żwiry	zasoby rozpoznane szczegółowo	568,330 (zasoby przemysłowe)
„Masłowice-pole B”	kamienie łamane i bloczne	złoże skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym	-
„Masłowice II”	piaski i żwiry	złoże eksploatowane	351,351 (zasoby przemysłowe), 8 (wydobycie)
„Masłowice III”	piaski i żwiry	zasoby rozpoznane szczegółowo	154
„Masłowice IV”	piaski i żwiry	wydobycie zaniechane	20
„Masłowice IVA”	piaski i żwiry	wydobycie zaniechane	48
„Masłowice V”	piaski i żwiry	zasoby rozpoznane szczegółowo	63
„Masłowice VI”	piaski i żwiry	zasoby rozpoznane szczegółowo	46
„Masłowice VII”	piaski i żwiry	zasoby rozpoznane szczegółowo	59

„Masłowice VIII”	kamienie łamane i bloczne	złoże eksploatowane	79, 4 (wydobycie)
„Masłowice IX”	kamienie łamane i bloczne piaski i żwiry	zasoby rozpoznane szczegółowo	182 63
„Sieniec”	piaski i żwiry	zasoby rozpoznane szczegółowo	1 006
„Starzenice”	piaski i żwiry	złoże eksploatowane	138 1 (wydobycie)

źródło: Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r. – PIG – Warszawa 2020 r.

Na terenie gminy Wieluń dwa złoża „Jodłowiec” oraz „Masłowice – pole B” zostały skreślone z bilansu zasobów w danym roku sprawozdawczym (2019 r.).

Tereny i obszary górnicze

W obszarze gminy zarejestrowano cztery obszary i tereny górnicze, które są pod nadzorem Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach. Wydane przez Marszałka Województwa Łódzkiego oraz Starostwo Powiatowe w Wieluniu koncesje umożliwiają wydobycie kopalin z udokumentowanych złóż.

Tabela. Obszary i tereny górnicze w mieście i gminie Wieluń

Nazwa obszaru i terenu górniczego	Koncesja, data wydania, ważność i wydawca	Nr w rejestrze	Powierzchnia w ha	Działki
„Jodłowiec II”	Z1:RŚV.7422.101.2015.AW i dwie zmiany, 02.09.2015 r., 31.12.2021 r., Marszałek Województwa Łódzkiego	10-5/9/884	2,9704	86/2
„Masłowice II”	Z1:RŚV.7422.153.2014.2015.AW, 03.02.2015 r., 31.12.2020 r., Marszałek Województwa Łódzkiego, zmieniona decyzją Z1:GKIII.7422.59.2020.AR, 20.01.2021 r., 31.12.2030 r., Marszałek Województwa Łódzkiego	10-5/9/860	4,1761	313-323
„Masłowice VIII”	Z1:RS.6522.5.2018, 17.09.2018 r., 15.10.2033 r. Starostwo Powiatowe w Wieluniu	10-5/10/1010	1,4392	864, 865
„Masłowice IX”	Z1:RS.6522.1.2021, 15.04.2021 r., 15.04.2041 r. Starostwo Powiatowe w Wieluniu	10-5/10/1069	1,9542	866, 867

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny – geoportal.pgi.gov.pl/midas – stan na grudzień 2021 r.

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym miasto i gmina Wieluń położona jest w dorzeczu Warty w obszarze dwóch zlewni rzek Pysznnej i Warty. Rzeka Pyszna jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Oleśnicy stanowiąc główny ciek wodny gminy. Koryto rzeki jest wyrównane i charakteryzuje się szerokością do 5,0 m.

Oprócz doliny rzeki Pysznnej, miasto rozcięte jest przez martwą dolinę na dwie części: południową i północną oraz przez sieć rowów melioracyjnych oraz kanałów (w tym np. rzeka Kanał Wieluński – prawobrzeżny dopływ rzeki Pysznnej stanowiący główny odbiornik wód opadowych, oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych z terenu miasta).

Dość ważnym elementem wód powierzchniowych na terenie badanym są niewielkie, lecz dość liczne występujące małe zbiorniki wodne.

Do rzeki Pysznnej w granicach gminy wpływają rzeki: Kanał Kopydlów - Krzyworzeka, Kanał Wieluński, Kanał Starzenicki i szereg mniejszych cieków bez nazw. Tylko w części południowo-wschodniej gminy z niewielkiego obszaru wody płyną w kierunku wschodnim – za pośrednictwem niewielkiego cieku wody odprowadzane są bezpośrednio do rzeki Warty.

W rejonie tym, przez wieś Rudę (na terenie gminy) oraz przez wieś Kamionkę (poza terenem gminy), przebiega dział wodny oddzielający zlewnię rzeki Warty od zlewni rzeki Pysznnej. Ponadto dość ważnym elementem wód powierzchniowych na terenie gminy są niewielkie, lecz dość licznie występujące, zbiorniki wód powierzchniowych. Są to zbiorniki naturalne (głównie oczka polodowcowe lokalnie zarastające oraz sztuczne – stawy), w dużej mierze mające charakter hodowlany, przeciwpożarowy lub stanowiące miejsca rekreacji dla okolicznej i miejskiej ludności.

- Jednolite Części Wód Powierzchniowych

Miasto i Gmina Wieluń leży w granicach czterech JCWP:

- „Dopływ z Popowic” – kod: RW600016181749, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- „Kamionka” – kod: RW600016181752, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- „Warta od Grabarki do Dopływu spod Bronikowa” – kod: RW600019181759, niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- „Pyszna do Dopływu z Gromadzie” – kod: RW6000171818893, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Wody podziemne

Na obszarze miasta i gminy Wieluń występują następujące poziomy wodonośne: I plejstocenu, II miocenu, III keloweju – oksfordu, IV serii rudonośnej, V warstw kościeliskich.

Poważniejsze znaczenie mają dwa poziomy: keloweju – oksfordu (III) i warstw kościeliskich (V).

I poziom – plejstocen tworzy osobny poziom wodonośny jedynie w północnej części miasta, natomiast w południowej części łączy się z poziomem III. Posiada niewielką miąższość – 4-6 m. Woda jest ujmowana poprzez studnie kopane, może ulegać zanieczyszczeniom wskutek braku górnej warstwy izolacyjnej.

II poziom – miocenne utwory wodonośne występujące w postaci cienkich warstw piasków drobnoziarnistych i pylastych, wśród nieprzepuszczalnych utworów ilastych nie tworzą w rejonie miasta Wielunia poważniejszego poziomu wodonośnego.

III poziom – występuje w wapieniach i drobnoziarnistych piaskowcach wapnistych, zalegających zwykle pod stosunkowo cienką pokrywą czwartorzędu. Ich miąższość jest zmienna (około 30-40 m).

W utworach tych występują zjawiska krasowe. Z poziomu tego czerpią wodę studnie na ujęciu wodociągu, studnie zakładów przemysłowych oraz gospodarstwa indywidualne. Zwierciadło wody tego poziomu znajduje się na różnej głębokości – w centrum około 1 m p.p.t., na wzniesieniach w południowej części miasta około 21-23 m p.p.t.

IV poziom – nie tworzą one ciągłego poziomu wodonośnego. Woda występuje w przewarstwieniach piasków i piaskowców (do 3,0 m) wśród ilów i łupków ilastych oraz syderytów.

V poziom – wody tego poziomu występują w piaskach i piaskowcach przeważnie drobnoziarnistych lub rzadziej gruboziarnistych. Warstwy kościeliskie na obszarze jury krakowsko-częstochowskiej tworzą największy zbiornik wód podziemnych. Wody posiadają charakter artezyjski, nawiercone są na głębokości od 130 do 245 m p.p.t. Miąższość wodonośnych utworów kościeliskich wynosi od 30 do 60 m.

Szczegółowa charakterystyka poszczególnych poziomów wodonośnych, z wymienieniem głębokości zalegania wód wraz z ich ustalonymi zwierciadłami została zaczerpnięta z profili hydrogeologicznych dla poszczególnych ujęć wodnych w miejscowościach zlokalizowanych na obszarze gminy Wieluń.

W Turowie (zachodnia część gminy) występuje jedno lustro wody na 132,5 m p.p.t. i stabilizuje się na głębokości 15 m p.p.t.

W Gaszynie (S i środkowa część gminy) utwory jury środkowej są nawiercone na głębokości około 200-220 m. Zwierciadło ustalone jest na głębokości około 10 m, zaś lustro wody na około 8 m.

W Rychłowicach (S i środkowa część gminy) zwierciadło wody nawiercone na głębokości około 20 m, a ustalone na około 16 m (w utworach czwarto i trzeciorzędowych). W utworach jurajskich zwierciadło wody nawiercone jest na głębokości 33,5 m, a ustalone na 10 m.

Zasoby warstwy eksploatacyjnej są ustalone na 20 m przy depresji 26 m.

W Kadłubie (południowa część gminy) zwierciadło wody nawiercone na 20 m, zaś ustalone na 11 m (utwory czwartorzędowe). W utworach jurajskich (jura środkowa) zwierciadło wody nawiercone na głębokości około 200 m, zaś ustalone na około 40 m.

W Rudzie zwierciadło nawiercone i ustalone na głębokości około 25-30 m. Zasoby warstw eksploatacyjnych są ustalone na 66 m przy depresji 0,44 m.

W Masłowicach lustro wody nawiercone i ustalone na głębokości 6,5 m (utwory jury górnej), zasoby warstw eksploatacyjnych są ustalone na 18 m przy depresji 0,15 m.

W Jodłowcu zwierciadło wody w utworach czwartorzędowych – nawiercone i ustalone na głębokości około 15 m. Zasoby warstw eksploatacyjnych – 38 m przy depresji 34 m.

- Jednolite Części Wód Podziemnych

Miasto i gmina Wieluń znajduje się w granicach Jednolitych Części Wód Podziemnych 82 – kod UE PLGW600082, stan: dobry, ryzyko: niezagrożona, stan chemiczny, ilościowy, ogólny: dobry, region wodny Warty, stratygrafia i typ ośrodka wodonośnego: czwartorzęd (porowy), kreda (szczelinowy), jura (szczelinowo-krasowy)

- Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Przez miasto i gminę Wieluń przebiegają granice dwóch udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- nr 325 (środkowa jura, porowo-szczelinowy) Częstochowa (W) obejmujący znaczną część miasta i gminy bez ich wschodnich, północno-wschodnich i północno-zachodnich rubieży,
- nr 326 (górną jurą, krasowo-szczelinowy) Częstochowa (E) obejmujący wschodnią część gminy i niewielką północno-wschodnią część miasta.

- Warunki geotermalne

Na podstawie przeprowadzonych badań wód podziemnych oraz literatury fachowej wynika, że na terenie miasta i gminy wynika występują zasoby wód geotermalnych i potencjalnie leczniczych w zbiorniku triasu dolnego. Czynnikiem geologicznym sprzyjającym inwestycjom związanym z produkcją ciepła przy wykorzystaniu wód termalnych jest duża wydajność ujęć, wynosząca co najmniej 60-80 m³/h, możliwie wysoka temperatura wód na wypływie i ich niska mineralizacja.

Warunki glebowe

Obszar gminy charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem warunków glebowych. Występują tutaj obszary gleb zarówno o dobrych i bardzo dobrych warunkach, jak i słabych lub bardzo słabych.

Najlepsze gleby tego obszaru to głównie gleby bielcowe pszenne dobre lub pszenno-żytnie w klasach bonitacji IIIa-IIIb, wytworzone z glin lekkich, czasami nieco spiaszczonych od powierzchni. Dość rzadko w warstwach do 100 cm występują pyły zwykłe. Charakteryzują się one wysoką zawartością składników pokarmowych, dobrymi warunkami wodno-powietrznymi, dobrą strukturą i są łatwe do uprawy.

Do grupy tej zaliczono również niewielkie obszary gleb zbożowo-pastewnych mocnych oraz pszennych wadliwych. Są to głównie czarne ziemie lub gleby brunatne o takim samym gatunku w klasach IIIa-IVa z małym udziałem IV b, dorównujące ww. glebom zawartością składników pokarmowych. Gleby opisanej grupy dominują w części środkowej (na północ i wschód od miasta Wielunia, w okolicach wsi Ruda) i południowej gminy (okolice wsi Kadłub).

Nieco gorsze warunki do uprawy posiadają gleby bielcowe, brunatne lub rzadziej czarna ziemia wytworzona głównie z piasków gliniastych w klasach bonitacji IVa-IVb. Są to gleby żytnio-ziemniaczane dobre z małym udziałem żytnio-ziemniaczanych słabych i zbożowo-pastewnych w klasie IVb. Charakteryzują się one mniejszą zawartością składników pokarmowych, większą wrażliwością na suszę i stwarzają średnio korzystne warunki do uprawy. Gleby te dominują w części środkowej oraz na zachodzie gminy.

W części południowej gminy (w sąsiedztwie miasta) i północno-wschodniej oraz na zachodzie gminy duży procent powierzchni zajmują ubogie gleby piaszczyste. Wyróżniono wśród nich dwie grupy.

W pierwszej z nich dominują gleby brunatne lub bielcowe żytnio-ziemniaczane słabe z małym udziałem czarnych gleb lub mad zbożowo-pastewnych słabych. Są one najczęściej wytworzone z płytkich lub średnio głębokich piasków słabo gliniastych zalegających na piasku luźnym i zaliczają się do V klasy bonitacji.

Najuboższe gleby w gminie, to żytnio-łubinowe gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków luźnych w V-VI klasie bonitacji. Są one bardzo przepuszczalne i suche, w związku z czym również bardzo ubogie w składniki pokarmowe, a także próchnicę.

Doliny rzeczne i obniżenia terenu wypełnione są glebami hydrogenicznymi o zróżnicowanym składzie mechanicznym i różnych stosunkach wodnych, głównie w klasach III-V.

Występują na nich głównie użytki zielone o średniej (klasy III-IV bonitacji użytków zielonych) lub słabej (klasa V bonitacji użytków zielonych) wartości. Są to obszary chronione przed zagospodarowaniem poza rolniczym (zabudowa oraz wprowadzanie innego rodzaju przegród powodujących przerwanie ciągłości powiązań

ekologicznych realizujących się za pośrednictwem dolin rzecznych) oraz przed zakłóceniem stosunków wodnych i chemizacją środowiska przyrodniczego.

W obszarze miasta dominują gleby zurbanizowane, za wyjątkiem jego północnej, północno-wschodniej, wschodniej części, gdzie dominują gleby gliniaste lub piaszczysto-gliniaste oraz południowej o przewadze ubogich gleb piaszczystych.

W rejonie północnym dominują gleby brunatne, bielicowe oraz czarne ziemie wytworzone z pyłów zwykłych całkowitych lub podzielonych glinami albo piaskami oraz glin lekkich, najczęściej pylastych nieco spiaszczonych w wierzchniej warstwie o niewielkiej miąższości (do 50 cm). Zalicza się je do kompleksów pszennego dobrego oraz pszenno-żytniego w IIIa lub IIIb klasie gruntów ornych. Czarne ziemie zaliczają się one do kompleksu zbożowo-pszennego mocnego – IIIb-IV b klasa gruntów ornych.

W północno-wschodniej części omawianego rejonu (okolica dawnej cukrowni) występują najlepsze gleby, niestety zajmują one stosunkowo niewielką powierzchnię. Są to czarne ziemie wytworzone ze średnio głębokich pyłów zwykłych zalegających na glinach lekkich. Zaliczają się one do kompleksu pszennego bardzo dobrego.

Najslabsze gleby rejonu północnego miasta Wielunia to gleby brunatne i bielicowe z małym udziałem czarnych ziem wytworzone głównie z pyłów zwykłych lub piasków gliniastych lekkich pylastych średnio głęboko zalegających na piaskach luźnych lub słabo gliniastych. Zaliczają się one do kompleksu żytnio-ziemniaczanego dobrego – IVa-IVb klasa gruntów ornych.

W rejonie południowym miasta Wielunia dominują gleby piaszczyste. Najczęściej są to gleby brunatne i bielicowe, rzadziej czarne ziemie wytworzone z piasków słabo gliniastych, gliniastych lekkich lub rzadko pyłów zwykłych o małej miąższości (poniżej 50 cm) zalegających na piaskach luźnych. Są to gleby o mało korzystnych warunkach do uprawy zaliczone do kompleksów żytnio-ziemniaczanego słabego lub rzadziej zbożowo-pastewnego słabego – V klasy gruntów ornych.

Szata roślinna

W mieście Wieluniu niewielką powierzchnię stanowią tereny sklasyfikowane jako lasy (zgodnie z Bankiem Danych o Lasach oraz mapą klasoużytków ze Starostwa Powiatowego w Wieluniu – stan na wrzesień 2020 r.). Ich łączna powierzchnia nie przekracza 7,0 ha, z których większość położona jest w zachodniej i południowo-zachodniej części (np. liczący 4,36 ha kompleks na południe od ul. Wojska Polskiego przy tzw. Lasku Miejskim czy las przy ul. Kijak, w którym zlokalizowany jest dawny cmentarz żydowski).

Zadrzewienia występują również wzdłuż rowów melioracyjnych, rzeki Pyszej oraz rzeki Kanał Wieluński. Istotny element szaty roślinnej miasta Wielunia stanowi zieleń miejska. Ma ona charakter całkowicie antropogeniczny. Ze względu na charakter roślinności, wielkość powierzchni oraz funkcje wyróżniono następujące jednostki:

- park miejski o stosunkowo znacznej powierzchni znajdujący się w centrum miasta z alejkami, ławkami i śmietniczkami itp. urządzeniami: występuje tutaj wiele okazów ładnych, starych drzew – miejsce wypoczynku całodziennego mieszkańców Wielunia, a także oazę zieleni znacznie poprawiającą mikroklimat

oraz krajobraz miasta; teren powinien być objęty ochroną przed niszczeniem roślinności (wydeptywanie trawników, łamanie gałęzi, ochrona przed szkodnikami i chorobami oraz chemizacją i zatruciem gleb spowodowanym między innymi spływaniem szkodliwych substancji z jezdni) i zmniejszeniem powierzchni;

- obiekty sportowo-rekreacyjne – są to zlokalizowane w zachodniej części gminy boiska, stadiony, strzelnica i basen kąpielowy razem z terenami do plażowania – roślinność jest głównie trawiasta, nie posiada walorów naturalnych i wymaga jedynie zwykłych zabiegów pielęgnacyjnych i porządkowych;
- zieleńce i skwery usytuowane wśród ulic centrum miasta to głównie trawniki o niewielkich powierzchniach z ozdobnymi klombami, krzewami i nielicznymi drzewami; wymagają jedynie zwykłych zabiegów pielęgnacyjnych i porządkowych;
- zieleń towarzysząca ulicom w centrum miasta w formie sezonowej zieleni ozdobnej na przyulicznych ławniach i w pojemnikach;
- zieleń przy budynkach – zaliczono tutaj urządzoną lub będącą w trakcie urządzania zieleń towarzyszącą blokom w osiedlach mieszkaniowych, zieleń otaczającą szpital, kościół, przedszkole oraz inne obiekty użyteczności publicznej; są to głównie trawniki z nielicznymi krzewami i drzewami o charakterze ozdobnym, rozdzielone alejkami i miejscami zabaw dla dzieci, roślinność a także urządzenia (ławki, śmietniczki, piaskownice, drabinki, huśtawki itp.) są w różnym stanie – od uporządkowanych i zadbanych do w dużym stopniu zniszczonych; wymagane są tutaj stałe zabiegi pielęgnacyjne i porządkowe;
- zieleniec z pomnikiem poświęconym Bohaterom Powstania Styczniowego – niewielki obszar wydzielony z lasu komunalnego, uporządkowany i zadbany, znajdują się tu poprzecinane alejkami klomby obsadzone roślinnością ozdobną (żywotniki, świerk srebrny, śnieguliczki, róże);
- stary, nieczynny cmentarz żydowski z gęstym drzewostanem liściastym w młodym wieku, roślinność ma charakter głównie samosiewów, nie przedstawia szczególnej wartości;
- stary, bardzo zniszczony park w sąsiedztwie terenu dawnej cukrowni, w północnej części miasta, roślinność wysoka i krzewiasta jest prawie całkowicie zniszczona, w drzewostanie występuje wiele egzemplarzy starych i okazałych sosen oraz tui, które powinny być otoczone bezwzględną ochroną, park w całości wymaga intensywnej odnowy;
- czynne cmentarze z zielenią towarzyszącą, którą stanowią na przeważającej powierzchni bardzo azurowe drzewostany w starszym wieku – wymagana ochrona drzew przed wycinaniem.

Dominującymi typami siedlisk w gminie są bór świeży i bór mieszany wilgotny. Inne typy siedlisk zajmują niewielki procent powierzchni. Dwa największe kompleksy leśne położone są w północno-wschodniej i południowo-wschodniej części gminy. Dominują tutaj drzewostany sosnowe w wieku powyżej 40 lat o umiarkowanym zwarcie, zwłaszcza w warstwach podszytu i drzewostanu, umożliwiającym swobodną penetrację. Lasy te odznaczają się znaczną atrakcyjnością krajobrazową, korzystnym mikroklimatem, a przy tym także stosunkowo znaczną odpornością roślinności i elementów środowiska przyrodniczego.

W zachodniej części gminy położony jest tzw. „Lasek Kurowski” obejmujący fragment o pow. 22,07 ha kompleksu leśnego: grądu z udziałem jodły, olsu i łągu olsowego. Nosi on status rezerwatu przyrody. Obiektem

ochrony jest jedyna pozostałość wielogatunkowego i zróżnicowanego zbiorowiska grądowego oraz olsu i łągu olsowego w antropogenicznym krajobrazie rolniczym oraz ciekawe formy drzew liściastych. Kilkadziesiąt drzew w gminie zostało zakwalifikowanych jako pomniki przyrody.

Ponadto na obszarze gminy występują parki podworskie: Dąbrowa, Masłowice, Olewin (park o pow. 2 ha, szpaler 30 buków zwyczajnych), Ruda (dobrze zachowany drzewostan), Starzenice (park o pow. 2,5 ha ze szpalerami lipowymi, dębowymi i kasztanowcowymi). Parki objęte ochroną konserwatorską (wpis do gminnej ewidencji zabytków), zostały ujęte w tabeli w Rozdz. II, pkt. 3.2.1 tekstu zmiany Studium. Relatywnie niewielkie obszary gminy są zalesiane – młode drzewostany zostały potwierdzone w zaledwie kilku lokalizacjach. Wzdłuż cieków wodnych oraz w obszarach międzyplonach występują liczne zadrzewienia i zakrzewienia.

Warunki klimatyczne

Wg podziału Polski na regiony klimatyczne (W. Okołowicz) miasto i gmina Wieluń położona jest w regionie o słabnących wpływach oceanicznych cechującym się stosunkowo małymi amplitudami temperatury powietrza, wczesną wiosną, latem stosunkowo długim, zimą łagodną i krótką z mało trwałą pokrywą śnieżną.

Kraina klimatyczna, w której położone jest miasto i gmina Wieluń charakteryzuje się średnią temperaturą stycznia – 2,0°C, średnią temperaturą lipca 18,2°C.

Średni roczny opad atmosferyczny wynosi 550 mm – poniżej średniej dla Polski, która wynosi 600 mm.

Średnie roczne usłonecznienie – liczba godzin ze słońcem wynosi w mieście i gminie Wieluń 4,0 godz./dobę.

Wiatr – jego kierunek i prędkość stanowią jeden z ważniejszych elementów meteorologicznych warunkujący układ i przebieg innych elementów, a przede wszystkim posiadają zasadniczy wpływ na formowanie się warunków klimatycznych w skali lokalnej, np. przewietrzanie terenu, a w szczególności terenów zurbanizowanych, rozpraszania zanieczyszczeń i ich kierunku przemieszczania. Zdecydowanie dominują wiatry zachodnie (22,1%), a następnie południowo-zachodnie (17%) w roku.

Obszary i obiekty prawnie chronione

Na terenie miasta:

- nie występują obszary przyrodnicze objęte prawną ochroną,
- obiekty objęte prawną ochroną przyrodniczą stanowi 9 pomników przyrody położonych na terenie dawnej wieluńskiej cukrowni przy ul. Długosza.

Tabela. Pomniki przyrody w mieście

L.p.	Opis	Położenie	Akt prawny Data utworzenia
1.	Klon pospolity (Klon zwyczajny) – <i>Acer platanoides</i>	dz. nr ew. 60/2	Rozporządzenie Nr 20/2005 Wojewody Łódzkiego z dnia 13 lipca 2005 r. w spra- wie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego, z dn.26.07.2005 r. Nr 232, poz.2320 10 sierpnia 2000 r.
2.	Buk pospolity (Buk zwyczajny) – <i>Fagus sylvatica</i>	dz. nr ew. 62/1	
3.	Klon pospolity (Klon zwyczajny) – <i>Acer platanoides</i>		
4.	Klon pospolity (Klon zwyczajny)	dz. nr ew. 31/2	

	– <i>Acer platanoides</i>		
5.	Cis pospolity – <i>Taxus baccata</i>		
6.-8.	3 cisy pospolite – <i>Taxus baccata</i>	dz. nr ew. 31/1	
9.	Buk pospolity (Buk zwyczajny) – <i>Fagus sylvatica</i>		

Źródło: oprac. własne na podstawie
Centralnego rejestru form ochrony przyrody – stan na wrzesień 2020 r.

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody:

- Rezerwat przyrody „Lasek Kurowski”

Rezerwat utworzony 1 stycznia 1984 r. położony jest w Leśnictwie Ożarów, Nadleśnictwo Wieluń na terenie o powierzchni 22,07 ha, podstawę prawną ochrony rezerwatu stanowią: Zarządzenie Nr 6/2013 RDOŚ w Łodzi z dnia 12 marca 2013 r. w sprawie rezerwatu „Lasek Kurowski” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 1645) oraz Zarządzenie Nr 13/2011 RDOŚ w Łodzi z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lasek Kurowski” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 98, poz. 833), zmienione Zarządzeniem RDOŚ w Łodzi z dnia 31 grudnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2015 r. poz. 131).

Kod Inspire: PL.ZIPOP.1393.RP.450.

Jest to rezerwat leśny, typ ochrony: fitocenotyczny, podtyp ochrony: zbiorowisk leśnych, typ ekosystemu: leśny i borowy, podtyp ekosystemu: lasów mieszanych nizinnych. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ekosystemów leśnych z udziałem jodły i buka.

- Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom piaskowców Olewin”

Odkrywka geologiczna, kamieniołom piaskowców żelazistych jury dolnej o pow. 0,52 ha położony w miejscowości Olewin na południe od drogi powiatowej w kierunku Wierchlasu został objęty ochroną zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego (Dz. U. W.S. Nr 29, poz. 174 z 1998 r.).

Kod Inspire: PL.ZIPOP.1393.SD.213.

- Pomniki przyrody

Pomniki przyrody zlokalizowane są w trzech miejscowościach w gminie Wieluń, tj. Masłowicach, Olewinie oraz w Rudzie. Drzewa objęte ochroną stanowią relikt po dawnych parkach dworskich, oprócz topoli białej położonej przy drodze w Olewinie.

Tabela. Pomniki przyrody w gminie

L.p.	Opis	Położenie	Akt prawny Data utworzenia
1.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Dz. nr ew. 1160/2 Ruda	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 3, poz. 9) 6 marca 1998 r.
2.	Topola biała - <i>Populus alba</i>	Dz. nr ew. 777 Olewin	
3.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	Dz. nr ew. 666/6 Olewin	
4.	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	Dz. nr ew. 666/7 Olewin	

5.-23.	19 dębów szypułkowych - Quercus robur		
24.-31.	8 dębów szypułkowych - Quercus robur	Dz. nr ew. 666/2 Olewin	
32.	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Dz. nr 721/56 Masłowice	
33.	Dąb szypułkowy - Quercus robur		
34.	Dąb szypułkowy - Quercus robur		
35.	Dąb szypułkowy - Quercus robur		
36.	Dąb bezszypułkowy - Quercus petraea		
37.	Lipa drobnolistna - Tilia cordata		
38.-39.	2 orzechy czarne - Juglans nigra		
40.	Cis pospolity - Taxus baccata		

Źródło: oprac. własne na podstawie
Centralnego rejestru form ochrony przyrody – stan na wrzesień 2020 r.

- Użytki ekologiczne

W obszarze gminy występuje dziewięć użytków ekologicznych rozmieszczonych w czterech miejscowościach, obejmujących bagna śródleśne.

Tabela. Użytki ekologiczne w gminie

L.p.	Przedmiot ochrony	Powierzchnia w ha	Położenie	Akt prawny Data utworzenia
1.	Bagno śródleśne	1,32	Dz. nr ew. 38 A/1 Jodłowiec	Rozporządzenie nr 18/2000 Wojewody Łódzkiego z dnia 22 maja 2000 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 31.05.2000 r. Nr 73, poz. 391) 15 czerwca 2006 r.
2.		0,62	Dz. nr ew. 188 Kurów	
3.		0,49	Dz. nr ew. 190 Kurów	
4.		0,39	Dz. nr ew. 190 Kurów	
5.		0,4	Dz. nr ew. 190 Kurów	
6.		0,49	Dz. nr ew. 190 Kurów	
7.		0,52	Dz. nr ew. 194 Starzenice	
8.		0,46	Dz. nr ew. 206 Starzenice	
9.		0,35	Dz. nr ew. 253/2 Ruda	

Źródło: oprac. własne na podstawie
Centralnego rejestru form ochrony przyrody – stan na wrzesień 2020 r.

- Strefa ochronna wokół miejsc lęgowych

Powołana decyzją Wojewody Sieradzkiego z dnia 9 czerwca 1997 r., obejmuje 3,36 ha terenów leśnych z około 200 letnim drzewostanem (dęby, sosny) w oddziale 243 f Leśnictwa Mierzyce.

Tereny cenne przyrodniczo

- Otulina Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Południowo-wschodnia część gminy (tereny leśne miejscowości Ruda) położona jest w graniach otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego w celu ochrony jurajskiego krajobrazu Wyżyny Wieluńskiej. Zasięg otuliny został określony w rozporządzeniu Nr 45/2005 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 listopada 2005 r. w sprawie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa łódzkiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 348, poz. 3119 ze zm.).

Otulina nie jest obszarem prawnie chronionym, jednak jej wyznaczenie ma na celu zabezpieczenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka stanowiąc strefę ochronną, buforową parku.

- Główny korytarz ekologiczny

Obszary leśne położone w północno-wschodniej i wschodniej części gminy wchodzi w skład głównego korytarza ekologicznego zgodnie z ustaleniami obowiązującego „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”. Celem utworzenia ww. korytarza jest ochrona terenów najcenniejszych pod względem przyrodniczym, zwłaszcza w kontekście poprawy warunków aerosanitarnych zarówno w mikro- jak i makroskali.

2. Charakterystyka sąsiedztwa

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Gmina miejsko-wiejska Wieluń jest powiązana przyrodniczo z sąsiedztwem poprzez przebiegające przez nią doliny cieków (zwłaszcza tych kończących swój bieg w rzece Pysznej, stanowiącej dopływ rzeki Oleśnicy) stanowiących lokalne korytarze ekologiczne oraz przez obszary leśne jej wschodniego krańca, które zgodnie z obowiązującym „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” zostały zaliczone do tzw. głównego korytarza ekologicznego łączącego obszary o największych walorach przyrodniczych tej części województwa. Dodatkowo, obszar leśny w południowej części gminy (obręb Ruda) został zakwalifikowany do otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego położonego zaledwie kilka kilometrów od granicy gminy.

Miasto i gmina Wieluń sąsiaduje:

- od północy z terenami użytkowanymi w przewadze rolniczo gmin: Biała i Czarnożyły – najbliższe zabudowania zlokalizowane są w sołectwach: Kącik, Kopydłów, Staw,
- od północnego wschodu z terenami leśnymi gminy Czarnożyły i Osjaków,
- od wschodu z terenami rolnymi gminy Wierzchlas (najbliższa zabudowa w sołectwach Wierzchlas i Kraszkowice)
- od południowego wschodu z terenami rolnymi i leśnymi gminy Wierzchlas,

- od południa - zachodu z terenami użytkowymi rolniczo gmin: Pątnów, Mokrsko i Skomlin (najbliższa zabudowa w sołectwach Popowice, Krzyworzeka oraz Chotów,
- północnego zachodu z terenami leśnymi gminy Skomlin i Biała.

3. Istniejące problemy ochrony środowiska

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Do najważniejszych problemów ochrony środowiska w obszarze objętym opracowaniem można zaliczyć:

- duża presja inwestycyjna na przekształcanie terenów dotychczas czynnych przyrodniczo w tereny budowlane zwłaszcza na terenie gminy: Dąbrowa, Ruda, Gaszyn, Jodłowiec, Sieniec,
- zwiększanie intensywności zabudowy i w następstwie czego zmniejszanie powierzchni biologicznie czynnej w mieście,
- zbliżanie nowej zabudowy do cieków wodnych (np. rzeki Kanał Wieluński) i rowów melioracyjnych, czego skutkiem są lokalne podtopienia, jak np. wzdłuż ul. Jagiełły w mieście,
- konflikty przestrzenne będące wynikiem sąsiedowania obok siebie sprzecznych funkcji np. działalności gospodarczej obok zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usług oświaty przy zabudowie przemysłowej,
- brak zachodniej obwodnicy miasta Wielunia skutkujący kumulacją transportu samochodowego, w tym ciężkiego w samym centrum miasta i immisją zanieczyszczeń (np. hałas, spaliny) na pobliskie tereny mieszkaniowe,
- problem tzw. niskiej emisji, czyli emisja pyłów i gazów ze spalania paliw stałych w okresie grzewczym w domowych piecach, w obiektach usługowych oraz w obiektach użyteczności publicznej (powstawanie smogu),
- północna obwodnica miasta w ciągu drogi krajowej wpływająca negatywnie na wiele aspektów środowiska przyrodniczego, zwłaszcza na klimat akustyczny nie tylko terenów przez które przebiega – hałas jest słyszalny nawet z kilku kilometrów,
- proces zapełniania składowiska odpadów w Rudzie,
- oddziaływanie elektrowni wiatrowych zlokalizowanych poza granicami gminy (w gminie Czarnożyły) na tereny sąsiednie (w obrębach Masłowice, Małyszyn, Urbanice i Bieniędzice oraz północno-wschodniej części miasta Wieluń), jak również elektrowni zlokalizowanych w gminie Wieluń (tj. w Turowie i Olewnie),
- wydobywanie surowców mineralnych z udokumentowanych złóż, a po zakończeniu eksploatacji ich rekultywacja (zmiana pierwotnego krajobrazu, wpływ na stosunki wodne),
- obniżanie jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez przenikanie do nich m.in. zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego (np. skutek nawożenia pól uprawnych).

4. Tendencje do zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przeprowadza się kompleksową analizę określającą kierunki zagospodarowania przestrzennego, według których miasto i gmina dążyć będzie do optymalnego wykorzystania zasobów oraz do utrzymania możliwie najcenniejszej przestrzeni środowiska przyrodniczego, a w konsekwencji do wykreowania właściwych warunków zamieszkania, jakości życia i prowadzenia działalności inwestycyjnych w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednak wiele działań legislacyjnych, decyzyjnych, inwestycyjnych i organizacyjnych nie powinno być z nim sprzeczne. W projekcie zmiany Studium dla miasta i gminy Wieluń określono wiele rozwiązań stojących w zgodzie z polityką zrównoważonego rozwoju, opartych na wielu programach i planach o znaczeniu zarówno ponadlokalnych, jak i tych lokalnych. Ostatnie edycje zmiany Studium dotyczyły jedynie wybranych terenów, nie zaś całej gminy. W związku z tym w obecnie procedowanej zmianie Studium dokonano pełnej aktualizacji wszystkich uwarunkowań, jak również określono na nowo politykę funkcjonalno-przestrzenną miasta i gminy. Brak realizacji ustaleń projektu zmiany Studium uniemożliwi dalszy, zoptymalizowany rozwój gminy, spowalniając jego dynamikę (brak możliwości uruchomienia planowanych inwestycji), ograniczając go do nieaktualnych ustaleń formalnych – nieadekwatnych do obecnych potrzeb i możliwości wynikających z dobrej woli przedstawicieli miasta i gminy, zmian gospodarczych oraz potrzeb jej mieszkańców.

III. PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE – analiza i ocena

1. Cele ochrony środowiska

(art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Realizacja celów ochrony środowiska szczebla międzynarodowego

Cele ekologiczne i prośrodowiskowe ujęte w projekcie zmiany Studium spełniają wymogi będące wynikiem zobowiązań międzynarodowych Polski w dziedzinie ochrony środowiska wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej – w tym przede wszystkim trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zasad ochrony środowiska do polityk krajowych ujętych w opracowaniach ramowych takich jak np. Agenda 21, Strategia Lizbońska czy Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE oraz szeregu konwencji międzynarodowych i dyrektyw Unii Europejskiej, które są sukcesywnie wdrażane do polskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.

Dokumentem strategicznym wskazującym na główne wyzwania i najważniejsze priorytety polityki ekologicznej RP jest Polityka Ekologiczna Państwa. Główne cele to m.in.:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Ustalenia projektu zmiany Studium nawiązują do powyższych celów i uwzględniają zasady zrównoważonego rozwoju.

Realizacja celów ochrony środowiska szczebla krajowego

W zakresie gospodarki przestrzennej zasadniczym dokumentem na szczeblu krajowym jest „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, która wśród podstawowych celów wymienia kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Pożądanymi cechami polskiej przestrzeni będzie: konkurencyjność i innowacyjność, spójność wewnętrzna, bogactwo i różnorodność biologiczna, bezpieczeństwo oraz ład przestrzenny. Polityka przestrzennego zagospodarowania kraju powinna sprostać zaspokojeniu:

- bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych,
- możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne, kulturowe i lokalne walory środowiska,
- racjonalnego powiązania rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną zasobów wodnych i ich dostępnością,

- bezpieczeństwa poprzez podjęcie działań na rzecz ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zagrożenia skutkami suszy,
- ciągłości i możliwości rozwoju na wielu obszarach Polski przez skuteczną ochronę złóż kopalin (w tym wód leczniczych, termalnych i solanek) przed nieracjonalną i nielegalną eksploatacją.

Ustalenia projektu zmiany Studium nawiązują również do powyższych celów (w tym do ograniczenia ryzyka powodziowego i zagrożenia skutkami suszy czy na rzecz minimalizowania konfliktów ekologicznych).

Cele ochrony środowiska ujęte w projekcie zmiany Studium – poziom lokalny

Do głównych celów ochrony środowiska, które powinny być brane pod uwagę przy określaniu zasad zagospodarowania przestrzennego terenów, można zaliczyć:

- ekorozwój jako podstawę wszelkich działań w gminie – zrównoważony rozwój gospodarczy przy optymalizacji ustaleń środowiskowych,
- ochronę korytarzy ekologicznych przed zbyt intensywnym zainwestowaniem,
- ograniczenie potencjalnego oddziaływania inwestycji produkcyjno-usługowych, zwłaszcza w sąsiedztwie istniejących terenów mieszkaniowych,
- ochronę zadrzewień oraz wartościowej zieleni,
- promowanie działań proekologicznych,
- przeciwdziałanie konfliktom społecznym i środowiskowym,
- zachowanie bioróżnorodności i wzmacnianie naturalnej odporności przyrody oraz utrzymanie zdolności ekosystemów do odtwarzania zasobów przyrodniczych,
- optymalne wykorzystanie walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla rozwoju gospodarczego,
- zachowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych z terenami sąsiednimi – korytarzy ekologicznych, dla zachowania ciągłości obszarów biologicznie czynnych,
- przeciwdziałanie czynnikom antropopresji,
- poprawa jakości powietrza i wody,
- dążenie do zwiększenia lesistości obszaru gminy poprzez realizację dolesień i zalesień.

2. Opis projektowanego zagospodarowania

(art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Podstawę prawną do sporządzenia niniejszego projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń stanowi uchwała Nr XI/223/19 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 17 czerwca 2019 r. Przedmiotowe opracowanie jest z kolei szóstą edycją zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń. Pierwsza, pełna edycja Studium została przyjęta uchwałą Nr XXVII/169/00 Rady Miejskiej z dnia 22 września 2000 r. a ostatnia uchwałą Nr LIII/504/18 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 25 kwietnia 2018 r.

Sporządzenie nowej edycji Studium wynika z potrzeby całościowej aktualizacji obecnie obowiązującego dokumentu, który był sporządzony w 2000 r., następnie później podlegał tylko zmianom częściowym w zależności od bieżących potrzeb w ramach zmian Studium zatwierdzanych w latach: 2010, 2013, 2015, 2016 i 2018. Do głównych przesłanek merytorycznych należą zamierzenia polityki społeczno-gospodarczej i koncepcje dotyczące zagospodarowania konkretnych terenów artykułowane przez władze samorządowe, a także uwzględnienie wniosków indywidualnych, w tym inwestorów w zakresie przekształceń zainwestowania miejskiego oraz na terenie gminy.

Do najważniejszych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Wieluń wprowadzonych w analizowanym opracowaniu należy zaliczyć:

w mieście:

- zwiększenie zasięgu terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej MW pomiędzy ulicami: Częstochowską, 18 stycznia i Sadową a granicą miasta, przy przedłużeniu ul. Popiełuszki w kierunku południowej granicy miasta oraz przy ul. Młodzieżowej w dostosowaniu do stanu istniejącego oraz zamierzeń inwestycyjnych,
- wyznaczenie terenów zabudowy usług handlu z powierzchnią sprzedaży powyżej 2000 m² oraz zabudowy usługowej położonych przy zbiegu ul. Warszawskiej i linii kolejowej,
- wydzielenie terenów zabudowy usługowej w miejscach koncentracji tej funkcji, m.in. w rejonie dworca autobusowego, wzdłuż ul. 3 Maja przy zbiegu z ul. Szkolną i J. Żubr, w rejonie skrzyżowania ulic Kościuszki i 18 Stycznia, przy zbiegu ulic Głowackiego i Traugutta, przy ul. Wodnej,
- zwiększenie zasięgu terenów zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów P-U w północnej części miasta, przy ulicach: Jagielly w rejonie węzła drogowego „Raczyn”, Fabrycznej w rejonie dawnej cukrowni „Wieluń” oraz w rejonie linii kolejowej nr 181 Herby Nowe - Oleśnica,
- ustalenie terenów obsługi komunikacji samochodowej w rejonie targowiska miejskiego przy ul. Zielonej oraz przy ul. Szpitalnej i 3 Maja,
- rezygnację z terenu eksploatacji powierzchniowej przy północno-wschodniej granicy miasta,
- wyznaczenie terenu farmy fotowoltaicznej w północnej części miasta,
- weryfikację zasięgu terenów budowlanych w dostosowaniu do nowo ustalonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (północna część miasta);

w gminie:

- weryfikację zasięgów terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej m.in. w Bieniądzicach, Gaszynie, Rychłowicach, Dąbrowie, Jodłowcu, Olewinie, Rudzie, Starzenicach, Urbanicach, Sieńcu,
- wydzielenie w poszczególnych wsiach terenów zabudowy usługowej w miejscach koncentracji tej funkcji,
- weryfikację zasięgów terenów zabudowy produkcyjno-usługowej w ramach stref działalności gospodarczej w obrębach: Dąbrowa w rejonie węzła „Biała”, Rychłowicach przy południowej granicy miasta, Starzenicach, Sieńcu i Jodłowcu przy drodze wojewódzkiej nr 488,

- weryfikację zasięgów i przeznaczenia terenów położonych wokół projektowanego zbiornika wodnego „Kurów”,
- rezygnację z terenów farm wiatrowych w Rudzie, Olewinie, Nowym Świecie, Kadłubie i Gaszynie,
- wydzielenie terenów farm fotowoltaicznych w: Kurowie (2 lokalizacje), Sieńcu i Starzenicach (1 wspólna lokalizacja), Turowie (2 lokalizacje),
- weryfikację zasięgów terenów lasów i dolesień,
- weryfikację zasięgu terenów budowlanych w dostosowaniu do nowo ustalonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (północna część gminy),
- wprowadzenie terenów wód powierzchniowych m.in. na terenach dawnego wydobywania surowców w Jodłowcu, Masłowicach czy Urbanicach i Widoradzu;

Dąbrowa:

- zmianę przeznaczenia terenów w Dąbrowie położonych na północ od ul. Sybiraków i na południe od gazuociągu wysokiego ciśnienia, które w zmianie Studium 2018 były sklasyfikowane jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN oraz w części zachodniej jako tereny usługowo-mieszkaniowe U/MN na tereny rolne, w południowej części jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – zgodnie z faktycznym użytkowaniem – wynik nieuzyskania zgody na wyłączenia rolne,
- zmianę położenia planowanych terenów produkcyjno-usługowych P-U w rejonie węzła drogowego „Biała” na bardziej korzystną komunikacyjnie oraz omijającą kompleksy gleb chronionych,
- weryfikację zasięgu terenu zabudowy usługowo-mieszkaniowej U/MN przy ul. Wrocławskiej;

Gaszyn:

- rezygnację z terenów zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej MR położonych przy granicy z miastem Wieluń – wprowadzenie w zamian terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN wzdłuż dróg i przy samej granicy z miastem oraz terenów rolnych R,
- wyznaczenie nowych terenów zabudowy zagrodowej w pobliżu granicy miasta,
- wprowadzenie terenów zabudowy usługowej U wzdłuż drogi krajowej nr 45;

Ruda:

- zmianę przeznaczenia terenów rolnych R przy granicy miasta na tereny zabudowy usługowej U jako poszerzenie strefy działalności gospodarczej wzdłuż drogi krajowej nr 43,
- wprowadzenie terenu zabudowy usługowo-mieszkaniowej U/MN, jako buforu pomiędzy istniejącą strefą działalności gospodarczej przy drodze krajowej nr 43 a terenami zabudowy mieszkaniowej zagrodowej RM położonymi w niewielkiej odległości od centrum miejscowości Ruda,
- zmianę przeznaczenia terenu produkcyjno-usługowego P-U na teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z uprawami ogrodnictwami MN/RO w centrum miejscowości Ruda;

Kurów:

- zmianę przeznaczenia terenów położonych przy projektowanym zbiorniku wodnym „Kurów” – wprowadzenie terenów zabudowy usługowej ze znacznym udziałem zieleni na działce, weryfikacja planowanych terenów zieleni urządzonej (wprowadzenie w zamian terenów parków i skwerów ZP, lasu ZL, łąk i pastwisk RŁ oraz terenów rolnych R);

Widoradz:

- rezygnację z terenów eksploatacji powierzchniowej PG i terenów zabudowy produkcyjno-usługowej P-U położonych w granicach i w bliskim sąsiedztwie złoża Wieluń-Widoradz – wprowadzenie w zamian terenów rolnych R oraz uwzględnienie zbiornika wodnego zlokalizowanego na terenie dawnej odkrywki surowców mineralnych.

W projekcie zmiany Studium zaktualizowano wszystkie uwarunkowania wykorzystując informacje i materiały zawarte w zmianie Studium zatwierdzonej w 2018 r. Ustalono poprzednio kierunki zagospodarowania podlegały weryfikacji. Zarówno część tekstowa, jak i graficzna, uległa ponownej redakcji.

Niniejsza zmiana Studium zawiera dane opublikowane w dostępnych materiałach i wynikające z przeprowadzonych analiz, zgłoszone przez instytucje, biorące udział w sporządzaniu dokumentu, opinii i uwag.

Opracowanie zawiera pełne ustalenia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przedstawione w jednolitym tekście i rysunku, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741) oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004, nr 118, poz. 1233).

Zgodnie z obowiązującą ustawą zmiana Studium z 2021 r., po uchwaleniu przez Radę Miejską, będzie określać politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego; nie będzie aktem prawa miejscowego. Jednak ustalenia zmiany Studium będą wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów w zakresie wynikającym z ustawowych wymogów oraz zróżnicowanego charakteru tych dokumentów.

3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych określonych w projekcie zmiany Studium

(art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Zgodność z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska

Ustalenia projektu zmiany Studium respektują wymogi określone w przepisach ogólnych i szczegółowych z zakresu ochrony środowiska. Realizacja ustaleń zawartych w ww. projekcie obligatoryjnie powinna być zgodna z obowiązującymi przepisami.

Ochrona różnorodności biologicznej

Jednym ze wskaźników, które narzucają obowiązek zachowania części terenów, jako obszaru aktywnego przyrodniczo, jest procentowe określenie „udziału powierzchni biologicznie czynnej” w ramach danego terenu lub działki.

Przez „udział powierzchni biologicznie czynnej” należy rozumieć część powierzchni działki, która nie może być zabudowana ani utwardzona nawierzchnią sztuczną, lecz zagospodarowana, jako tereny zieleni lub wodne. Do powierzchni biologicznie czynnej należą także fragmenty zabudowy: tarasy, stropodachy – z wytworzoną warstwą gleby pokrytą trwałą roślinnością, a także nawierzchnie trawiaste urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

Projekt zmiany Studium zakłada przekształcenie w większości terenów obecnie użytkowanych rolniczo w tereny budowlane, więc w celu ochrony różnorodności biologicznej należy zadbać, by wskaźnik minimalnej powierzchni biologicznie czynnej był jak najwyższy, zaś udział powierzchni zabudowanej (nieczynnej biologicznie) zoptymalizowany. Określony w projekcie wskaźnik minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej jest główną wytyczną przy opracowaniu miejscowych planów stanowiących prawo miejscowe.

W analizowanym opracowaniu ustalono poniższe wartości ww. wskaźnika dla terenów, na których przewiduje się rozwój zabudowy:

- MŚ – tereny zabudowy mieszkaniowej śródmiejskiej – 5% (nie dotyczy działek o powierzchni mniejszej niż 600 m²),
- MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – 20%,
- MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 60% dla działek o powierzchni powyżej 1000 m², 20-50% (proporcjonalnie), dla działek o powierzchni 500-1000 m² w mieście; 50% w gminie,
- MN/RO – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z uprawami ogrodnictwami – 25%,
- MR – tereny zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej – 70%,
- ML – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej – dla zabudowy jednorodzinnej – 60%, dla zabudowy rekreacji indywidualnej – 70%,
- RM – tereny zabudowy zagrodowej – 50%,
- U/MN – tereny zabudowy usługowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – 20%,
- UC – tereny zabudowy usług handlu o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² – 10%,
- U – tereny zabudowy usługowej, w tym usługi publiczne (służba zdrowia, opieka społeczna, kultura, administracja) – 15%,
- U/Z – tereny zabudowy usługowej ze znacznym udziałem zieleni na działce – 40% (z wyłączeniem boisk, kortów),
- SU – teren zabudowy usług specjalnych (obejmuje schronisko dla zwierząt) – 15%,
- KU – tereny zabudowy usług związanych z obsługą tras komunikacyjnych – 15%,
- P-U – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów, magazynów – 10%; dla terenów działalności gospodarczej (P-U) – stref inwestycyjnych położonych w rejonie ulic: Sieradzkiej, Fabrycznej oraz linii kolejowej nr 181 Herby Nowe - Oleśnica (objętych zmianą studium z 2016 r.) – 5%,
- KS – tereny obsługi komunikacji – 2%,
- tereny infrastruktury technicznej związane z obsługą miasta i gminy (W, K, E, C, G, NU) – 5%,

- EF – tereny farm fotowoltaicznych – 5%.

Proporcja terenów o różnych formach użytkowania

W analizowanym opracowaniu zmiany Studium wprowadzono relatywnie dużo zmian w przeznaczeniu poszczególnych terenów, zarówno miejskich, jak i tych położonych w samej gminie Wieluń.

Zmiany wprowadzone na terenie miasta polegały na weryfikacji granic terenów zgodnie ze stanem istniejącym oraz planowanymi zamierzeniami inwestycyjnymi. W kilku miejscach wprowadzono przeznaczenie terenów odrębne od dotychczasowego. Nie doszło jednak do znaczącej zmiany proporcji terenów o różnych formach użytkowania – struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta została w głównej mierze uporządkowana.

W gminie wprowadzone zmiany miały nieco szerszy wymiar w porównaniu z miastem, w tym: dokonano weryfikacji terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej we wszystkich miejscowościach, m.in. w Dąbrowie, Rudzie, Gaszynie, zrezygnowano w terenów farm wiatrowych wyznaczonych w obowiązującym opracowaniu w Rudzie, Olewinie, Nowym Świecie, Kadłubie i Gaszynie, wprowadzono tereny farm fotowoltaicznych w pięciu lokalizacjach w Kurowie, Sieńcu, Starzenicach i Turowie – w obowiązującej zmianie Studium z 2018 r. nie było wyznaczonych terenów o takiej funkcji. Dodatkowo, zdecydowano się na poszerzenie strefy działalności gospodarczej położonej wzdłuż drogi krajowej nr 43 w Rudzie oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 488 w Starzenicach, Sieńcu i Jodłowcu. Dokonano znaczących zmian w przeznaczeniu terenów budowlanych w Dąbrowie (na wschód od ul. Miłej i na południe od gazociągu wysokiego ciśnienia) oraz w Gaszynie (rezygnacja z terenów rezydencjonalnych położonych pomiędzy drogą powiatową nr 4510E i drogą krajową nr 45 a granicą miasta Wieluń; wprowadzenie nowych terenów zabudowy zagrodowej). Zrezygnowano też z terenów produkcyjno-usługowych oraz terenów eksploatacji powierzchniowej w Widoradzu.

Biorąc pod uwagę ww. przekształcenia, należy uznać, że proporcja terenów o różnych formach użytkowania uległa zmianie, jednak znajduje to uzasadnienie m.in. w stanie faktycznym zagospodarowania, strukturze użytkowania i zamierzeniach inwestycyjnych właścicieli gruntów oraz w polityce przestrzennej gminy Wieluń.

4. Ocena warunków zagospodarowania terenu określonych w projekcie zmiany Studium wynikających z potrzeb ochrony środowiska

(art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Studium jest narzędziem kształtowania polityki przestrzennej samorządu. Jest wyrazem jego poglądów i postanowień związanych z rozwojem gminy. Głównym zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, wpisanej w politykę przestrzenną państwa, oraz ogólnych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium ma także za zadanie sformułowanie lokalnych uwarunkowań, celów i programów rozwoju, tym samym jest dokumentem wytyczającym ogólną politykę przestrzenną gminy i jednocześnie posiada charakter wytycznych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zatem jego znaczenie jest bardzo wysokie.

W projekcie zmiany Studium określono, oprócz ogólnej polityki proekologicznej miasta i gminy Wieluń, m.in. podstawowe wskaźniki urbanistyczne takie jak: minimalna powierzchnia biologicznie czynna czy maksymalna wysokość zabudowy, co potwierdza dążenie do optymalizacji rozwoju gminy w nawiązaniu do m.in. uwarunkowań przyrodniczych. Określenie w projekcie celów ochrony poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego oraz ustalenie proekologicznych wskaźników urbanistycznych pozwala na optymalizację zagospodarowania miasta i gminy.

5. Ocena wpływu projektowanego zagospodarowania na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi

(art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

W projekcie zmiany Studium określono zasady kształtowania i zagospodarowania terenów, w tym rozwoju budownictwa mieszkaniowego, produkcyjno-usługowego, usługowego oraz związanego z pozyskiwaniem alternatywnych źródeł energii (farmy fotowoltaiczne), które w największym stopniu będą oddziaływać na środowisko przyrodnicze.

W niniejszym opracowaniu wprowadzono również kilka zmian, które mogą przyczynić się do poprawy stanu środowiska w gminie, w tym przede wszystkim:

- rezygnacja z wszystkich farm wiatrowych, które zostały wyznaczone w pięciu obrębach (w Rudzie, Olewinie, Nowym Świecie, Kadłubie i Gaszynie) w Studium z 2010 r.,
- rezygnacja z terenów eksploatacji powierzchniowej PG i terenów zabudowy produkcyjno-usługowej P-U położonych w granicach i w bliskim sąsiedztwie złoża Wieluń-Widoradz – wprowadzenie w zamian terenów rolnych R oraz uwzględnienie zbiornika wodnego zlokalizowanego na terenie dawnej odkrywki surowców mineralnych,
- zmiana przeznaczenia terenów w Dąbrowie położonych na północ od ul. Sybiraków i na południe od gaziągu wysokiego ciśnienia, które w zmianie Studium 2018 były sklasyfikowane jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN oraz w części zachodniej jako tereny usługowo-mieszkaniowe U/MN na tereny rolne, w południowej części jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – zgodnie z faktycznym użytkowaniem – wynik nieuzyskania zgody na wyłączenia rolne,
- zmiana lokalizacji planowanej strefy produkcyjno-usługowej w Dąbrowie w rejonie linii kolejowej nr 181 Herby Nowe - Oleśnica w celu ochrony korzystnych dla rolnictwa gruntów rolnych,
- zmiana przeznaczenia terenu zabudowy produkcyjno-usługowej P-U przy zbiegu ulic Głowackiego i Sie-radzkiej w mieście na tereny zabudowy usługowej U,
- korekta terenów budowlanych w dostosowaniu do nowo wyznaczonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (północna część miasta i gminy),
- uwzględnienie dla lokalizacji funkcji mieszkaniowej „strefy 10H” od istniejących elektrowni wiatrowych,
- weryfikacja terenów lasów i dolesień,

- wprowadzenie terenów farm fotowoltaicznych EF w: Kurowie (2 lokalizacje), Sieńcu i Starzenicach (1 wspólna lokalizacja), Turowie (2 lokalizacje) wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów pokrywającymi się z granicami ww. terenów – pozyskiwanie alternatywnych źródeł energii,
- zmiana przeznaczenia terenu produkcyjno-usługowego P-U na teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z uprawami ogrodniczymi MN/RO w centrum miejscowości Ruda – dostosowanie ustaleń do stanu istniejącego – rezygnacja z funkcji produkcyjno-usługowej.

Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy wraz z oceną ich wpływu na stan środowiska przyrodniczego, w tym na zdrowie ludzi:

Miasto

- zwiększenie zasięgu terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej MW pomiędzy ulicami: Częstochowską, 18 stycznia i Sadową a granicą miasta, przy przedłużeniu ul. Popiełuszki w kierunku południowej granicy miasta oraz przy ul. Młodzieżowej w dostosowaniu do stanu istniejącego oraz zamierzeń inwestycyjnych – zmiana, która może wpłynąć na stan środowiska przyrodniczego, zwłaszcza poprzez utwardzenie terenu, zwiększenie ruchu komunikacyjnego oraz wynikające z powyższego wprowadzanie zanieczyszczeń do atmosfery (spaliny oraz hałas),
- wyznaczenie terenów zabudowy usług handlu z powierzchnią sprzedaży powyżej 2000 m² oraz zabudowy usługowej położonych przy zbiegu ul. Warszawskiej i linii kolejowej – zmiana umożliwiająca rozwój działalności gospodarczej w lokalizacji blisko centrum miasta, w sąsiedztwie podobnych funkcji, przy drodze o relatywnie dużej uciążliwości oraz linii kolejowej może wpłynąć na stan środowiska przyrodniczego, zwłaszcza poprzez zwiększenie ruchu komunikacyjnego (klienci, dostawy) oraz wynikające z powyższego wprowadzanie zanieczyszczeń do atmosfery (spaliny oraz hałas),
- wydzielenie terenów zabudowy usługowej w miejscach koncentracji tej funkcji, m.in. w rejonie dworca autobusowego, wzdłuż ul. 3 Maja przy zbiegu z ul. Szkolną i J. Żubr, w rejonie skrzyżowania ulic Kościuszki i 18 Stycznia, przy zbiegu ulic Głowackiego i Traugutta, przy ul. Wodnej – zmiana nieskutkująca większym potencjalnym wpływem na stan środowiska (dostosowanie ustaleń do stanu istniejącego),
- zwiększenie zasięgu terenów zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów P-U w północnej części miasta, przy ulicach: Jagiełły w rejonie węzła drogowego „Raczyn”, Fabrycznej w rejonie dawnej cukrowni „Wieluń” oraz w rejonie linii kolejowej nr 181 Herby Nowe - Oleśnica – potencjalny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza poprzez pogorszenie klimatu akustycznego, wprowadzanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery, zwiększenie ruchu komunikacyjnego, ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej, przekształcanie naturalnego ukształtowania terenu, wytwarzanie odpadów i ścieków, ryzyko wystąpienia awarii. Ustalenia projektu nie wykluczają lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu telekomunikacji (stacje bazowe telefonii komórkowej); ich uruchomienie i emisja pól elektromagnetycznych obligATORYJNIE musi mieścić się w obowiązujących normach wynikających z przepisów ochrony środowiska,

- ustalenie terenów obsługi komunikacji samochodowej w rejonie targowiska miejskiego przy ul. Zielonej oraz przy ul. Szpitalnej i 3 Maja – funkcjonowanie parkingów wpływa na stan środowiska przyrodniczego przede wszystkim poprzez wprowadzanie zanieczyszczeń do atmosfery (spaliny, hałas) oraz do gleby (wycieki płynów eksploatacyjnych), zmniejszeniu ulega również powierzchnia biologicznie czynna,
- rezygnacja z terenu eksploatacji powierzchniowej w przy północno-wschodniej granicy miasta – zmiana skutkująca pozytywnym wpływem na stan środowiska przyrodniczego (rezygnacja z kopalni),
- wyznaczenie terenu farmy fotowoltaicznej w północnej części miasta – inwestycje mogą mieć wpływ na środowisko przyrodnicze poprzez m.in. emisję promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego, wpływ na krajobraz lokalny, unieczynnienie gleby bezpośrednio pod panelami itd.,
- weryfikacja zasięgu terenów budowlanych w dostosowaniu do nowo ustalonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (północna część miasta) – zmiana skutkująca nienarażaniem potencjalnych siedlisk na zjawiska powodziowe;

Gmina

- weryfikacja zasięgów terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej m.in. w Bieniądzicach, Gaszynie, Rychłowicach, Dąbrowie, Jodłowcu, Olewinie, Rudzie, Starzenicach, Urbanicach, Sieńcu – zmiany wynikające zwłaszcza z dostosowania do stanu faktycznego – wpływ na stan środowiska typowy dla terenów budownictwa mieszkalnego związany z bytnością ludzi (m.in. wytwarzanie odpadów, ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej, produkcja ścieków, przekształcanie naturalnego ukształtowania terenu na etapie budowy), a także w dostosowaniu do „strefy 10H” od istniejących elektrowni wiatrowych – zmiana uwzględniająca wymogi przepisów o elektrowniach wiatrowych,
- wydzielenie w poszczególnych wsiach terenów zabudowy usługowej w miejscach koncentracji tej funkcji – zmiany nieskutkujące większym potencjalnym wpływem na stan środowiska (dostosowanie ustaleń do stanu istniejącego),
- weryfikacja i poszerzenie zasięgów terenów zabudowy produkcyjno-usługowej w ramach stref działalności gospodarczej w obrębach: Dąbrowa w rejonie węzła „Biała”, Rychłowicach przy południowej granicy miasta, Starzenicach, Sieńcu i Jodłowcu przy drodze wojewódzkiej nr 488 – potencjalny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza poprzez pogorszenie klimatu akustycznego, wprowadzanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery, zwiększenie ruchu komunikacyjnego, ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej, przekształcanie naturalnego ukształtowania terenu, wytwarzanie odpadów i ścieków, ryzyko wystąpienia awarii. Ustalenia projektu nie wykluczają lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu telekomunikacji (stacje bazowe telefonii komórkowej); ich uruchomienie i emisja pól elektromagnetycznych obligatoryjnie musi mieścić się w obowiązujących normach wynikających z przepisów ochrony środowiska,
- weryfikacja zasięgów i przeznaczenia terenów położonych wokół projektowanego zbiornika wodnego „Kurów” – zmiany nieskutkujące większym potencjalnym wpływem na stan środowiska (dostosowanie granic terenów do planowanych zamierzeń inwestycyjnych),

- wydzielenie terenów farm fotowoltaicznych w: Kurowie (2 lokalizacje), Sieńcu i Starzenicach (1 wspólna lokalizacja), Turowie (2 lokalizacje) – inwestycje mogą mieć wpływ na środowisko przyrodnicze poprzez m.in. emisję promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego, wpływ na krajobraz lokalny, unieczynnienie gleby bezpośrednio pod panelami itd. Zagospodarowanie cechuje się również pozytywnym wpływem na środowisko poprzez zmniejszanie znaczenia konwencjonalnych źródeł energii,
- weryfikacja zasięgu terenów budowlanych w dostosowaniu do nowo ustalonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (północna część gminy) – zmiana skutkująca nienarazaniem potencjalnych siedlisk na zjawiska powodziowe,
- wprowadzenie terenów wód powierzchniowych m.in. na terenach dawnego wydobywania surowców w Jodłowcu, Masłowicach czy Urbanicach i Widoradzu – zmiana nieskutkująca większym potencjalnym wpływem na stan środowiska (dostosowanie ustaleń do stanu istniejącego);

Dąbrowa:

- zmiana przeznaczenia terenów w Dąbrowie położonych na północ od ul. Sybiraków i na południe od gazu – ciągu wysokiego ciśnienia, które w zmianie Studium 2018 były sklasyfikowane jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN oraz w części zachodniej jako tereny usługowo-mieszkaniowe U/MN na tereny rolne, w południowej części jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – zgodnie z faktycznym użytkowaniem – wynik nieuzyskania zgody na wyłączenia rolne – dostosowanie do ustaleń obowiązującego planu miejscowego – zmiana skutkująca ochroną kompleksów gleb chronionych,
- zmiana położenia planowanych terenów produkcyjno-usługowych P-U w rejonie węzła drogowego „Biała” na bardziej korzystną komunikacyjnie oraz omijającą kompleksy gleb chronionych – zmiana skutkująca ochroną kompleksów gleb chronionych,
- weryfikacja zasięgu terenu zabudowy usługowo-mieszkaniowej U/MN przy ul. Wrocławskiej – zmiana nieskutkująca znacznym wpływem na środowisko;

Gaszyn:

- rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej MR położonych przy granicy z miastem Wieluń – wprowadzenie w zamian terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN wzdłuż dróg i przy samej granicy z miastem oraz terenów rolnych R – dostosowanie do stanu istniejącego oraz możliwości zagospodarowania ww. terenu, niewielki wpływ na stan środowiska związany z wprowadzaniem budownictwa mieszkaniowego na tereny dotychczas użytkowane rolniczo, jednak w stopniu zdecydowanie mniejszym niż było to możliwe przy uwzględnieniu ustaleń obowiązującej zmiany Studium z 2018 r.,
- wyznaczenie nowych terenów zabudowy zagrodowej w pobliżu granicy miasta – zmiany skutkujące zajęciem krajobrazu otwartego, ograniczaniem powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzenie terenów zabudowy usługowej U wzdłuż drogi krajowej nr 45 – wpływ na stan środowiska zwłaszcza poprzez potencjalne pogorszenie klimatu akustycznego, wprowadzanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery, zwiększenie ruchu komunikacyjnego, ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej;

Ruda:

- zmiana przeznaczenia terenów rolnych R przy granicy miasta na tereny zabudowy usługowej U jako poszerzenie strefy działalności gospodarczej wzdłuż drogi krajowej nr 43 – potencjalny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza poprzez pogorszenie klimatu akustycznego, wprowadzanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery, zwiększenie ruchu komunikacyjnego, ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej, przekształcanie naturalnego ukształtowania terenu, wytwarzanie odpadów i ścieków, ryzyko wystąpienia awarii,
- wprowadzenie terenu zabudowy usługowo-mieszkaniowej U/MN, jako buforu pomiędzy istniejącą strefą działalności gospodarczej przy drodze krajowej nr 43 a terenami zabudowy mieszkaniowej zagrodowej RM położonymi w niewielkiej odległości od centrum miejscowości Ruda – wpływ na stan środowiska zwłaszcza poprzez potencjalne pogorszenie klimatu akustycznego, wprowadzanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery, zwiększenie ruchu komunikacyjnego, ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej,
- zmiana przeznaczenia terenu produkcyjno-usługowego P-U na teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z uprawami ogrodnictwa MN/RO w centrum miejscowości Ruda – zmiana nieskutkująca większym potencjalnym wpływem na stan środowiska (dostosowanie ustaleń do stanu istniejącego);

Kurów:

- zmiana przeznaczenia terenów położonych przy projektowanym zbiorniku wodnym „Kurów” – wprowadzenie terenów zabudowy usługowej ze znacznym udziałem zieleni na działce, weryfikacja planowanych terenów zieleni urządzonej (wprowadzenie w zamian terenów parków i skwerów ZP, lasu ZL, łąk i pastwisk RŁ oraz terenów rolnych R) – niewielki wpływ na stan środowiska – dostosowanie do stanu istniejącego oraz faktycznych możliwości zagospodarowania ww. terenu – wprowadzenie terenów zabudowy usługowej może wiązać się z potencjalnym pogorszeniem klimatu akustycznego, wprowadzaniem zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery, zwiększeniem ruchu komunikacyjnego, ograniczaniem powierzchni biologicznie czynnej;

Widoradz:

- rezygnacja z terenów eksploatacji powierzchniowej PG i terenów zabudowy produkcyjno-usługowej P-U położonych w granicach i w bliskim sąsiedztwie złoża Wieluń-Widoradz – wprowadzenie w zamian terenów rolnych R oraz uwzględnienie zbiornika wodnego zlokalizowanego na terenie dawnej odkrywki surowców mineralnych – zmiana skutkująca pozytywnym wpływem na stan środowiska przyrodniczego (rezygnacja z kopalni).

Podsumowując, projektowane zagospodarowanie będzie się wiązało z następującymi zjawiskami:

- wprowadzeniem gazów lub pyłów do powietrza – na skutek realizacji ustaleń projektu zmiany Studium zwiększy się emisja gazów i pyłów do powietrza; ww. proces będzie miał największy zakres na terenach działalności gospodarczej – produkcyjno-usługowych, a także na terenach zabudowy mieszkaniowej i obsługi komunikacyjnej – prace budowlane i wykorzystanie samochodów ciężarowych;

- wytwarzaniem odpadów – realizacja ustaleń projektu zmiany Studium wpłynie na zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów – wskutek uruchomienia nowych terenów budowlanych i intensyfikacji już istniejących – dotyczy to głównie inwestycji produkcyjno-usługowych oraz terenów zabudowy mieszkaniowej; należy zwrócić szczególną uwagę na rodzaj, ilość i sposób gospodarowania odpadów na terenach przemysłowo-usługowych, by uchronić środowisko przyrodnicze (np. gleby, warstw wodonośnych) przed niekontrolowanym zanieczyszczeniem;
- wprowadzaniem ścieków do wód lub ziemi – intensyfikacja zagospodarowania oraz uruchomienie terenów inwestycyjnych – zwłaszcza terenów produkcyjno-usługowych i zabudowy mieszkaniowej wpłynie na zwiększenie produkcji ścieków, które będą musiały być odprowadzane; ustalenia zmiany Studium zapobiegają niekontrolowanemu zrzutowi nieoczyszczonych ścieków do wód lub ziemi; zwiększenie terenów budowlanych, a zarazem zmniejszenie terenów biologicznie czynnych może przyczynić się do zjawisk związanych ze spływem wód opadowych i roztopowych do miejscowych cieków i kanałów, których niedrożność może przyczynić się do powstawania podtopień i zalewania terenów sąsiednich;
- wykorzystywaniem zasobów środowiska – w opracowaniu wyznaczono pięć lokalizacji farm fotowoltaicznych, zaś na nowo wyznaczanych terenach produkcyjno-usługowych dopuszczono lokalizację urządzeń wykorzystujących energię odnawialną;
- zanieczyszczeniem gleby lub ziemi – największe zagrożenie stanowi realizacja i funkcjonowanie wyznaczonych w projekcie zmiany Studium terenów produkcyjno-usługowych, a także terenów obsługi komunikacyjnej, na których może dochodzić do niekontrolowanego wnikania w glebę zanieczyszczeń typu oleje, smary, inne płyny eksploatacyjne, ustalenia projektu zmiany Studium optymalizują gospodarkę wodno-ściekową;
- przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu – w związku z wykopami pod fundamenty nastąpi naruszenie wierzchniej warstwy gleby; lokalizacja zabudowy na obszarze objętym opracowaniem wpłynie zatem na naturalne ukształtowanie terenu;
- emitowaniem hałasu – nastąpi wzrost emisji hałasu na poszczególnych terenach – największymi emitarami będą tereny produkcyjno-usługowe (niechronione akustycznie na podstawie przepisów odrębnych); należy zwrócić szczególną uwagę na stosowanie się do obowiązujących norm i przepisów hałasowych oraz do ustaleń projektu zmiany Studium na terenach nienormowanych akustycznie a graniczących z terenami podlegającymi takiej ochronie;
- emitowaniem pól elektromagnetycznych – ustalenia projektu zmiany Studium honorują lokalizację RPZ „Nowe Sady” przy ul. Sadowej, która została wyznaczona w jednej z pierwszych edycji Studium. Realizacja ww. zamierzenia inwestycyjnego przyczyni się do emisji pól elektromagnetycznych. Zgodnie z obecnie stosowaną technologią wielkość terenu wyznaczonego dla potrzeb tej inwestycji jest wystarczająca dla ograniczenia oddziaływania w jego granicach.

Ustalenia projektu nie wykluczają lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu telekomunikacji (stacje bazowe telefonii komórkowej) na terenach, np. produkcyjno-usługowych; ich uruchomienie i emisja pól elektromagnetycznych obligatoryjnie musi mieścić się w obowiązujących normach wynikających z przepisów ochrony środowiska;

- ryzykiem wystąpienia poważnych awarii – na terenach objętych opracowaniem nie zakłada się lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii, o których mowa w przepisach odrębnych.

Analiza wpływu terenów urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy większej niż 100 kW – tereny farm fotowoltaicznych

Lokalizacje ww. terenów (Kurów, Sieniec, Starzenice, Turów) nie są bardzo ekspozycyjne (położone na relatywnie płaskim terenie), część z nich położona jest w bliskim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych, stanowią kontynuację zabudowy – w związku z czym ich wpływ na krajobraz będzie ograniczony i potencjalnie nieznaczny (ich wyznaczenie w projekcie zmiany Studium również nie oznacza, że ww. tereny zostaną w praktyce uruchomione), warto także zaznaczyć, że większość tych terenów położona jest na terenach użytkowanych obecnie rolniczo, na których dochodzi do ingerencji w stan środowiska (m.in. ograniczenie fauny do wybranych gatunków, nawożenie wpływające na stan wód powierzchniowych i podziemnych, prace polowe zmieniające powierzchnię wierzchnią gruntów). Potencjalne uruchomienie urządzeń fotowoltaicznych na ww. terenach nie wpłynie znacznie na stan środowiska, na korytarze migracyjne zwierząt, na ich populacje, wpłynie na roślinność, która wskutek użytkowania będzie musiała być systematycznie pielęgnowana, by nie wpływać na funkcjonowanie inwestycji.

Należy również podkreślić, że zgodnie z projektem zmiany Studium rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy większej niż 100 kW (z wyłączeniem lokalizacji elektrowni wiatrowych) dopuszczono pod warunkiem, że ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu nie będą wykraczać poza granice danego terenu przeznaczonego dla lokalizacji ww. urządzeń. Dodatkowo, produkcja energii z odnawialnych źródeł wpisuje się w politykę proekologiczną gminy, województwa łódzkiego oraz państwa.

Wpływ ustaleń projektu zmiany Studium zagospodarowania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego:

- powietrze: intensyfikacja zagospodarowania, uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych, zwłaszcza tych produkcyjno-usługowych wpłynie na stan powietrza poprzez emisję zanieczyszczeń do atmosfery;
- powierzchni ziemi i gleby: realizacja ustaleń zmiany Studium wpłynie negatywnie na stan powierzchni ziemi i gleby – wyrównywanie terenów związane z pracami budowlanymi, wykopy fundamentowe pod nowymi budynkami i ciągami komunikacyjnymi, proces unieczynnienia gleb – są procesami nieodłącznie związanymi z uruchomianiem nowych inwestycji;
- kopaliny: w projekcie zmiany Studium wyznacza się tereny istniejących złóż surowców mineralnych oraz obszary i tereny górniczych, na których możliwa jest działalność górnicza zgodnie z wydanymi koncepcjami. Eksploatacja surowców skutkować będzie stopniowym zmniejszaniem zasobów;

- wody powierzchniowe, jednolite części wód powierzchniowych (JCWP): zwiększenie terenów zabudowanych i zarazem zmniejszenie terenów czynnych biologicznie będzie generować spływ wody opadowej bezpośrednio do najbliższych cieków (bez pośredniej infiltracji), co może przyczynić się do lokalnych podtopień, zalewania terenów położonych np. poza granicami terenów objętych opracowaniem; należy podkreślić, że na terenie planowanej strefy działalności gospodarczej w rejonie ulic: Sieradzkiej, Jagiełły, Fabrycznej i Ciepłowniczej dla opóźnienia odpływu wód do Kanału Wieluńskiego pożądana jest budowa zbiornika retencyjnego na wody opadowe o minimalnej powierzchni lustra wody 1,5 ha i głębokości czynnej ok. 0,7 m oraz drugiego zbiornika o powierzchni lustra wody ok. 1,0 ha usytuowanego w południowej części strefy na terenie rolnym w miejscu zbiegu kilku kanałów, co spowoduje opóźnienie fali na odcinkach położonych poniżej. Szczegółowe określenie ilości wód odprowadzanych do ww. zbiorników i uściślenie ich lokalizacji będzie związane z wynikami prowadzonych prac dotyczących modelowania całej zlewni miasta Wielunia;

Analiza i ocena wpływu zapisów projektu zmiany Studium na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP): ustalenia zawarte w zmianie Studium starają się chronić wody powierzchniowe przed degradacją i zanieczyszczeniem. Gmina systematycznie rozbudowuje sieci infrastrukturalne oraz poprawia ich stan techniczny. Tereny objęte opracowaniem położone są w zasięgu gminnych sieci infrastrukturalnych, wobec czego ich potencjalnie negatywny wpływ na stan wód powierzchniowych będzie ograniczony do minimum (poprzez możliwość podłączania do gminnych sieci). Na terenie gminy funkcjonuje komunalna oczyszczalnia ścieków przy ul. Błońskiej w Wieluniu, w której zastosowano nowoczesne i proekologiczne rozwiązania techniczne eliminujące możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do odbiorników (Kanał Wieluński i dalej rzeka Pyszna).

Wszystkie kanały wprowadzające ścieki deszczowe do Kanału Wieluńskiego powinny zostać wyposażone w odpowiednie urządzenia oczyszczające.

Dla nowych przedsięwzięć inwestycyjnych na terenach działalności gospodarczej należy stosować maksymalną retencję, celem ograniczenia odprowadzania wód opadowych do miejskich kanałów deszczowych. Wody opadowe z powierzchni ulic, parkingów, placów i terenów przemysłowych oraz innych powierzchni potencjalnie zanieczyszczonych mogą być wprowadzane do odbiorników po oczyszczeniu z piasku, zawiesin i zanieczyszczeń ropopochodnych.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy obligatoryjnie wprowadzać zapisy mające na celu ochronę wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami.

Ocena możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” dla zidentyfikowanych części wód powierzchniowych: biorąc pod uwagę charakterystykę JCWP do Dopływu z Gromadzie, w granicach której znajdują się wszystkie tereny ujęte w opracowaniu (tj. typ, status, oceny stanu i ryzyka, a także derogacje) i ustalenia zawarte w projekcie należy stwierdzić, że nie nastąpi pogorszenie JCWP, a w rezultacie cele środowiskowe ujęte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” nie będą zagrożone;

- wody podziemne, jednolite części wód podziemnych (JCWPd):
ustalenia projektu zmiany Studium nie wpłyną na stan wód podziemnych; ustalenia dotyczące odprowadzania ścieków, wód deszczowych i roztopowych mają charakter ochronny, dążący do minimalizacji negatywnego oddziaływania;

Analiza i ocena wpływu zapisów projektu zmiany Studium na jednolite części wód podziemnych (JCWPd): ustalenia zawarte w zmianie Studium starają się chronić wody podziemne przed degradacją i zanieczyszczeniem. Gmina jest w pełni zwodociągowana – system jest cały czas modernizowany rozbudowywany. Komunalne ujęcia wód podziemnych są pod stałym nadzorem, podobnie jak korzystanie z zasobów wód podziemnych, których ochrona odbywa się m.in. poprzez stosowanie rygorów określonych w decyzjach zasobowych i pozwoleniach wodnoprawnych.

W zmianie Studium wprowadzono zapisy dążące do minimalizowania wprowadzania nieoczyszczonych zanieczyszczeń bezpośrednio do gruntu (np. poprzez wstępne oczyszczenie, stosowanie w uzasadnionych przypadkach przydomowych oczyszczalni ścieków, dla zakładów obowiązek przejmowania ścieków przemysłowych przez kanalizację komunalną, po ich podczyszczeniu w poszczególnych zakładach).

Na etapie sporządzania miejscowych planów należy obligatoryjnie wprowadzać zapisy o charakterze proekologicznym i ochronnym w stosunku do wód podziemnych np. zakaz budowy ujęć własnych, zakaz odprowadzenia nieoczyszczonych ścieków wprost do gruntu, wskaźniki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych do systemu kanalizacji nie mogą przekraczać norm określonych w przepisach o jakości ścieków wprowadzanych do komunalnych urządzeń kanalizacyjnych lub w przepisach lokalnych, do czasu faktycznej rozbudowy kanalizacji sanitarnej i zapewnienia możliwości podłączenia do niej dopuszcza się stosowanie atestowanych zbiorników bezodpływowych (z uwzględnieniem przepisów odrębnych) tylko, jako rozwiązań tymczasowych, wody opadowe z utwardzonych powierzchni dróg, parkingów, placów manewrowych i innych powierzchni potencjalnie zanieczyszczonych należy oczyszczać przed wprowadzeniem do odbiornika z piasku, błota i zanieczyszczeń ropopochodnych na odpowiednich urządzeniach podczyszczających, lokalizowanych w granicach odwadnianych terenów na wprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi należy uzyskać pozwolenie wodnoprawne;

Ocena możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” dla zidentyfikowanych części wód podziemnych: biorąc pod uwagę charakterystykę JCWPd PLGW600082, w granicach której znajduje się gmina miejsko-wiejska Wieluń (tj. właściwości fizyczne i chemiczne, oceny ryzyka ilościowego oraz chemicznego, a także derogacje) i ustalenia zawarte w projekcie należy stwierdzić, że nie nastąpi pogorszenie JCWPd, a w rezultacie cele środowiskowe ujęte w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” nie będą zagrożone;

- klimat: prowadzona działalność powinna obligatoryjnie być zgodna z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska, wobec czego nie zakłada się zmian klimatycznych w makroskali,
- rośliny i zwierzęta: w projekcie wprowadzono szereg ustaleń mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze, w tym świat zwierząt – np. poprzez określenie minimalnego udziału

powierzchni biologicznie czynnej, ochronę cieków czy istniejącej zieleni; należy jednak podkreślić, że uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych kosztem terenów niezainwestowanych (w tym otwartych, czynnych biologicznie) zawsze wpływa negatywnie na świat zwierząt i roślin;

- ekosystemy i krajobraz: projekt przestrzega zasad estetyki i spójności z otaczającym krajobrazem wszelkich realizowanych obiektów architektoniczno-budowlanych, natomiast przekształcanie terenów czynnych biologicznie w tereny pod inwestycje np. produkcyjno-usługowe wpłynie negatywnie na istniejące ekosystemy i na zmianę krajobrazu (np. z rolniczego na przemysłowy);
- zabytki i dobra materialne: ustalenia zawarte w projekcie zmiany Studium chronią istniejące na terenie gminy dziedzictwo kulturowe (w tym zabytki i dobra materialne);
- zdrowie ludzi: projekt nakłada na obecnych i przyszłych użytkowników terenu obowiązki i ograniczenia wynikające ze szczególnych warunków przyrodniczych; ich realizacja i przestrzeganie powinno zapewnić użytkownikom terenów w ramach obszaru opracowania i w jego bezpośrednim sąsiedztwie warunki nie zagrażające zdrowiu i życiu; jednym z celów sporządzania dokumentu Studium jest optymalizacja warunków życia mieszkańców i użytkowników terenów, poprzez uwzględnienie przy projektowaniu wymagań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa ludzi.

Na podstawie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska, w projekcie wyznaczono tereny normowane akustycznie:

Symbol terenu w zmianie Studium	Przeznaczenie terenu w zmianie Studium	Dopuszczalne w środowisku poziomy hałas powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych – wyrażone równoważnym poziomem dźwięku w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
MN	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	61	56	50	40
MN/RO	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z uprawami ogrodnictwami				
MR	zabudowa mieszkaniowa rezydencjonalna				
U	zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne (w tym domy opieki społecznej)				
U/Z	zabudowa usługowa ze znacznym udziałem zieleni na działce (w tym szpital powiatowy, tereny zabudowy związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży)				

MŚ	zabudowa mieszkaniowa śródmiejska	65	56	55	45
MW	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna				
ML	zabudowa rekreacji indywidualnej				
RM	zabudowa mieszkaniowa zagrodowa				
U/MN	zabudowa usługowa z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska

Ochrona wymienionych powyżej terenów przed hałasem polega na:

- utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Powyższe działania mają charakter obligatoryjny.

6. Ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Dla potrzeb niniejszej prognozy przeanalizowano możliwe oddziaływania realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko przyrodnicze w podziale na oddziaływania:

- bezpośrednie – zniszczenie pokrywy glebowo-roślinnej w wyniku zabudowania powierzchni ziemi – nowe obiekty budowlane oraz nawierzchnie utwardzone pod parkingi np. na terenach produkcyjno-usługowych czy usługowych,
- pośrednie – poprzez zajęcie pod zabudowę terenów otwartych (m.in. nieużytków, gruntów ornych) dojdzie do obniżenia różnorodności biologicznej w wybranych częściach miasta i gminy – np. nowe tereny produkcyjno-usługowe w strefach działalności gospodarczych w Rudzie, Starzenicach, Sieńcu czy Jodłowcu,
- wtórne – w wyniku sukcesywnego zagospodarowania terenów oraz ich funkcjonowania, niektóre gatunki zwierząt mogą, np. zmienić swoje żerowiska i miejsca bytowania, szukając ich z dala od nowych zabudowań,
- skumulowane – kumulacja hałasu na terenach produkcyjno-usługowych czy terenach obsługi komunikacyjnej,
- długoterminowe – po potencjalnym zrealizowaniu docelowego zagospodarowania przekształceniu ulegnie lokalny krajobraz – np. na terenach farm fotowoltaicznych (duże powierzchnie zajęte pod panele) czy na terenach produkcyjno-usługowych (zabudowa technologiczna, hale produkcyjne),
- stałe – hałas związany z funkcjonowaniem obiektów np. produkcyjnych oraz infrastruktury drogowej (nowe drogi),

- chwilowe - krótkoterminowe – hałas i zanieczyszczenia pyłowo-gazowe powietrza powodowane pracą sprzętu budowlanego występujące w fazie realizacji obiektów np. na terenach produkcyjno-usługowych czy mieszkaniowych,
- pozytywne – najważniejsze pozytywne skutki ustaleń projektu zmiany Studium zostały szczegółowo wymienione na początku podrozdziału 5 – należy do nich zaliczyć m.in. rezygnację z części terenów budowlanych, zmianę funkcji podstawowej wybranych terenów aktywności gospodarczej (rezygnacja z funkcji produkcyjnej), weryfikację terenów lasów i dolesień, korektę terenów budowlanych w stosunku do nowo wyznaczonych terenów zagrożonych powodzią,
- negatywne – uruchomienie niezagospodarowanych terenów w celach inwestycyjnych może spowodować zmiany w różnorodności biologicznej obszaru gminy (poprzez m.in. zajęcie terenów zamieszkałych przez zwierzęta, przecięcie ich tras migracyjnych, czy degradację naturalnej roślinności). Powstawanie nowej zabudowy również będzie mieć negatywny wpływ na środowisko – produkcja odpadów, przekształcenie fizjografii terenu oraz zmniejszenie terenów otwartych.

7. Możliwości ograniczenia negatywnego oddziaływania ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko przyrodnicze

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Zawarte w projekcie Studium obostrzenia dotyczące ochrony środowiska oraz ustalone w nim wskaźniki urbanistyczne to tzw. niezbędne minimum, które powinno stanowić podstawę do opracowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów.

Dla terenów produkcyjno-usługowych, a więc tych, które potencjalnie mogą w największym stopniu wpłynąć negatywnie na stan środowiska, ustalono w projekcie zapisy ochronne, np. wzdłuż wspólnych granic z terenami zabudowy mieszkaniowej lub terenami otwartymi (rolne, doliny) należy realizować szpalery zieleni (krzewy i drzewa, najbardziej wskazane zimozielone) pełniących funkcję izolacji i umożliwiających harmonijne wkomponowanie obiektów w otaczający niezmierzony krajobraz. Dla terenów farm fotowoltaicznych wprowadzono zapis, że w celu zabezpieczenia ochrony środowiska naturalnego farmy fotowoltaiczne muszą uwzględniać wymogi obowiązujących przepisów, natomiast dla terenów eksploatacji powierzchniowej, że w granicach terenów górniczych należy zapewnić integrację wszelkich działań podejmowanych w celu ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód podziemnych oraz obiektów budowlanych, po zakończeniu eksploatacji obowiązuje rekultywacja terenu pozwalająca na odtworzenie naturalnych w danym środowisku form geomorfologicznych i krajobrazowych, np. poprzez zalesienie lub w kierunku rolnym albo wodnym.

Możliwość ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko należy upatrywać w nakłanianiu inwestorów przez władze gminy do jak najbardziej restrykcyjnego stosowania się do ustaleń wynikających z obo-

wiążących dokumentów planistycznych oraz przepisów ochrony środowiska oraz obligatoryjne wprowadzanie kolejnych ustaleń proekologicznych do planów miejscowych stanowiących rozwinięcie ustaleń zmiany Studium.

8. Rozwiązania alternatywne do projektu zmiany Studium

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Analiza ustaleń projektu zmiany Studium pozwala stwierdzić, że projekt w optymalnym stopniu spełnia podstawowe wymogi z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego miasta.

Ustalenia projektu zmiany Studium mają charakter kompromisowy – z jednej strony umożliwiają realizację zamierzeń inwestycyjnych, z drugiej zaś starają się chronić środowisko przyrodnicze miasta i gminy.

Zaproponowane w projekcie rozwiązania w zakresie przeznaczenia terenów i sposobu ich zagospodarowania, gwarantują prawidłowe ich funkcjonowanie.

Jako jedno z rozwiązań alternatywnych można zaproponować pozostawienie terenów objętych projektem w niezmienionym stanie (tj. bez wprowadzania ustaleń projektu). Nie dojdzie wówczas do opisanych w prognozie potencjalnych przekształceń środowiska przyrodniczego.

Drugim rozwiązaniem alternatywnym mogłoby być umożliwienie realizacji poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, lecz przy zachowaniu mniejszej intensywności zagospodarowania, np. poprzez podniesienie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, obniżenie maksymalnej powierzchni zabudowy, zmniejszenie powierzchni poszczególnych terenów.

Ww. rozwiązania byłyby korzystniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska, lecz w znaczącym stopniu ograniczyłyby zamierzenia umożliwiające dalszy rozwój miasta i gminy, co w pełni uzasadnia aspekt ekonomiczny. Zatem zrealizowanie zamierzeń innych niż planowane w przedmiotowym dokumencie nie wpisywałoby się w politykę miasta i gminy Wieluń, która jest proinwestycyjna i prorozwojowa i ma na celu wyznaczanie nowych terenów dla lokalizacji inwestycji zarówno krajowych jak i zagranicznych.

9. Informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania

(art. 52 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Niniejsze opracowanie zawiera informacje wynikające z prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonej uchwałą Nr LIII/504/18 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 25 kwietnia 2018 r.

10. Przewidywane metody analizy realizacji projektowanego dokumentu

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Metoda analizy realizacji projektowanego dokumentu polega na ocenie projektowanego oddziaływania oraz skuteczności przewidywanych w ustaleniach projektu zmiany Studium działań zapobiegających, ograniczających, kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze i w razie potrzeby zaproponowanie dodatkowych uzupełnień.

11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Realizacja ustaleń projektu zmiany Studium nie będzie skutkowała transgranicznym oddziaływaniem na środowisko.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

(art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku... – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247)

Niniejszy dokument jest prognozą oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń zainicjowanej uchwałą Nr XI/223/19 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 17 czerwca 2019 r.

Opracowanie, które podlega obecnie zmianie tj. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń, zostało zatwierdzone uchwałą Nr LIII/504/18 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 28 kwietnia 2018 r.

Niniejsza zmiana Studium obejmuje obszar analogiczny, jak Studium z 2000 r. oraz jego późniejszych zmian, tj. obszar w granicach administracyjnych gminy miejsko-wiejskiej Wieluń.

Studium jest opracowaniem określającym politykę funkcjonalno-przestrzenną gminy. Nie stanowi prawa miejscowego, nie przesądza o ostatecznym przeznaczeniu terenów, wskazuje jedynie kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, jakim jest gmina. Studium daje podstawy do opracowywania miejscowych planów, w których precyzuje się przeznaczenie poszczególnych terenów, określa się szczegółowe wskaźniki urbanistyczne. Ustalenia zawarte w miejscowych planach nie powinny naruszać ustaleń Studium, zatem ważne jest by zawarte w nim ustalenia były jak najbardziej optymalne.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzonym w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 247) oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i

zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 741) dodatkowo wspierając się wymogami obowiązujących ustaw z zakresu m.in. prawa budowlanego i inżynierii, samorządu gminnego, ochrony środowiska i ochrony przyrody, powierzchni ziemi i geologii, odpadów, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego i obowiązujących norm hałasu. Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano również niżej wymienione opracowania planistyczne, ogólnogeograficzne, wykazy, bazy danych, wytyczne, projekty budowlane, mapy i geoportale.

Prognoza środowiskowa analizuje określone w projekcie zmiany Studium zagospodarowanie poszczególnych terenów i określa jego możliwy wpływ na poszczególne komponenty środowiska – jest dokumentem sporządzanym obowiązkowo (zgodnie z ww. ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku ...).

Niniejsza prognoza jest podzielona na trzy zasadnicze rozdziały, które dotyczą:

- informacji ogólnych na temat sporządzanego dokumentu, jego podstaw prawnych, przedmiotu i celu opracowania oraz materiałów wykorzystywanych przy sporządzaniu prognozy:
 - przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miejsko-wiejskiej Wieluń,
 - zgodnie z obowiązującymi przepisami, głównym celem niniejszego opracowania – prognozy – jest zaprezentowanie społeczeństwu i organom opiniującym ww. projekt, zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi, jakie mogą wynikać z realizacji projektu zmiany Studium,
 - celem prognozy jest wstępne ustalenie zakresu uciążliwości dla środowiska, jakie mogą wystąpić pod wpływem ustaleń projektu oraz wskazanie metod ich zmniejszania lub wykluczenia,
 - obszar objęty opracowaniem dotyczy całej gminy miejsko-wiejskiej Wieluń. Gmina położona jest w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie wieluńskim, graniczą z nią gminy: Biała, Czarnożyły, Ostrówek, Osjaków, Wierzchlas, Pątnów, Mokrsko i Skomlin.
 - przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodą analityczno-syntetyczną. Wykorzystano materiały kartograficzne, raporty oddziaływania na środowisko, opracowania planistyczne z zakresu badań środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz przeprowadzono analizę stanu zagospodarowania przestrzennego. Zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia prognozy polegała na porównaniu funkcjonowania obszaru objętego opracowaniem (w sensie ekologicznym) w chwili obecnej, z funkcjonowaniem przewidywanym, jako skutek realizacji ustaleń projektu.
- analizy i oceny stanu istniejącego środowiska:
 - wg fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondrackiego 1978 r.) miasto i gmina Wieluń położona jest w obrębie trzech mezoregionów – Wyżyny Wieluńskiej, Wysoczyzny Wieruszowskiej i Kotliny Szczercowskiej. Wysoczyzna Wieruszowska i Kotlina Szczercowska wchodzi w skład Nizin, a Wyżyna Wieluńska w skład makroregionu Wyżyny Śląsko-Krakowskiej,

- pod względem geologicznym miasto i gmina Wieluń leży w obrębie Monokliny Przedsudeckiej. Jest to jednostka regionalna, której przedłużenie w kierunku południowo-wschodnim stanowi Monoklina Śląsko-Krakowska. Od strony północno-wschodniej Monoklina Przedsudecka graniczy z synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskim,
- w obszarze gminy udokumentowano kilkanaście złóż surowców mineralnych, głównie piasków i żwirów, ale także surowców węglanowych,
- w obszarze gminy dominują gleby relatywnie słabszych klas bonitacyjnych, jednak występują także gleby chronione (przede wszystkim klasy III) – bielcowe, brunatne, a także czarne ziemie wytworzone z reguły na piskach i żwirach, ale też na glinach i pyłach zróżnicowanych kompleksów przydatności rolniczej,
- pod względem hydrograficznym miasto i gmina Wieluń położona jest w dorzeczu Warty w obszarze dwóch zlewni rzek Pysznnej i Warty. Rzeka Pyszna jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Oleśnicy stanowiąc główny ciek gminy. Koryto rzeki jest wyrównane i charakteryzuje się szerokością do 5,0 m. Oprócz doliny rzeki Pysznnej, miasto rozcięte jest przez martwą dolinę na dwie części: południową i północną oraz przez sieć rowów melioracyjnych oraz kanałów (w tym np. rzeka Kanał Wieluński – prawobrzeżny dopływ rzeki Pysznnej stanowiący główny odbiornik wód opadowych, oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych z terenu miasta),
- miasto i gmina Wieluń znajduje się w granicach Jednolitych Części Wód Podziemnych 82 – kod UE PLGW600082, stan: dobry, ryzyko: niezagrożona, stan chemiczny, ilościowy, ogólny: dobry, region wodny Warty, stratygrafia i typ ośrodka wodonośnego: czwartorzęd (porowy), kreda (szczelinowy), jura (szczelinowo-krasowy),
- na podstawie badań wód podziemnych przeprowadzonych w głębokich otworach badawczych zlokalizowanych w rejonie miasta, a także analizy literatury fachowej wskazano, że na terenie miasta i gminy występują zasoby wód geotermalnych i potencjalnie leczniczych w zbiorniku triasu dolnego,
- na terenie gminy większe obszary leśne występują w zachodniej (Kurów), południowo-wschodniej (Kadłub) oraz północno-wschodniej części (Borowiec, Sieniec, Jodłowiec), natomiast w mieście w jego zachodniej części (okolice ul. Wojska Polskiego),
- w obszarze gminy występują pomniki przyrody, rezerwat przyrody „Lasek Kurowski”, stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom piaskowców Olewin”, użytki ekologiczne, południowo-wschodnia część gminy (miejscowość Ruda) położona jest w granicach otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.
- do najważniejszych problemów z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy należą:
 - duża presja inwestycyjna na przekształcanie terenów dotychczas czynnych przyrodniczo w tereny budowlane zwłaszcza w gminie, m.in. w Dąbrowie, Rudzie, Gaszynie,
 - zwiększanie intensywności zabudowy i w następstwie zmniejszanie powierzchni biologicznie czynnej w mieście,

- zbliżanie nowej zabudowy do cieków wodnych (np. rzeki Kanał Wieluński) i rowów melioracyjnych, czego skutkiem są lokalne podtopienia, jak np. wzdłuż ul. Jagiełły w mieście,
 - konflikty przestrzenne będące wynikiem sąsiedowania obok siebie sprzecznych funkcji np. działalności gospodarczej obok zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usług oświaty przy zabudowie przemysłowej,
 - brak zachodniej obwodnicy miasta Wielunia skutkujący kumulacją transportu samochodowego, w tym ciężkiego w samym centrum miasta i immisją zanieczyszczeń (np. hałas, spaliny) na pobliskie tereny mieszkaniowe,
 - problem tzw. niskiej emisji, czyli emisja pyłów i gazów ze spalania paliw stałych w okresie grzewczym w domowych piecach, w obiektach usługowych oraz w obiektach użyteczności publicznej (powstawanie smogu),
 - północna obwodnica miasta w ciągu drogi krajowej wpływająca negatywnie na wiele aspektów środowiska przyrodniczego, zwłaszcza na klimat akustyczny nie tylko terenów przez które przebiega – hałas jest słyszalny nawet z kilku kilometrów,
 - proces zapełniania składowiska odpadów w Rudzie,
 - oddziaływanie elektrowni wiatrowych zlokalizowanych poza granicami gminy (w gminie Czarnyżyły) na tereny sąsiednie (w obrębach Masłowice, Małyszyn, Urbanice i Bieniędzice oraz północno-wschodniej części miasta Wieluń), jak również elektrowni zlokalizowanych w gminie Wieluń (tj. w Turowie i Olewinie),
 - wydobywanie surowców mineralnych z udokumentowanych złóż, a po zakończeniu eksploatacji ich rekultywacja (zmiana pierwotnego krajobrazu, wpływ na stosunki wodne),
 - obniżanie jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez przenikanie do nich zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego (np. wskutek nawożenia pól uprawnych).
- projektowanego zagospodarowania: wszystkie zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy wprowadzonych w niniejszym opracowaniu zostały ujęte w rozdziale III.2 Opis projektowanego zagospodarowania, niemniej do najważniejszych należy zaliczyć:
- wyznaczenie terenów zabudowy usług handlu z powierzchnią sprzedaży powyżej 2000 m² oraz zabudowy usługowej położonych przy zbiegu ul. Warszawskiej i linii kolejowej,
 - zwiększenie zasięgu terenów zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów P-U w północnej części miasta, przy ulicach: Jagiełły w rejonie węzła drogowego „Raczyn”, Fabrycznej w rejonie dawnej cukrowni „Wieluń” oraz w rejonie linii kolejowej nr 181 Herby Nowe - Oleśnica,
 - korekta terenów budowlanych w dostosowaniu do nowo wyznaczonych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi (północna część miasta i gminy),

- uwzględnienie dla lokalizacji funkcji mieszkaniowej „strefy 10H” od istniejących elektrowni wiatrowych,
- weryfikacja zasięgów terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej RM m.in. w Bieniądzicach, Gaszynie, Rychłowicach, Dąbrowie, Jodłowcu, Olewinie, Rudzie, Starzenicach, Urbanicach i Sieńcu,
- rezygnacja z terenów farm wiatrowych w Rudzie, Olewinie, Nowym Świecie, Kadłubie i Gaszynie,
- wprowadzenie terenów farm fotowoltaicznych w Kurowie, Sieńcu, Starzenicach, Turowie wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów pokrywającymi się z granicami ww. terenów,
- weryfikacja terenów lasów i dolesień,
- zmiana przeznaczenia terenów w Dąbrowie położonych na północ od ul. Sybiraków i na południe od gazociągu wysokiego ciśnienia, które w zmianie Studium 2018 były oznaczone jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN oraz w części zachodniej jako tereny usługowo-mieszkaniowe U/MN na tereny rolne, w południowej części jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – zgodnie z faktycznym użytkowaniem – wynik nieuzyskania zgody na wyłączenia rolne,
- rezygnacja z terenów zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej MR w Gaszynie położonych przy granicy z miastem Wieluń – wprowadzenie w zamian terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej MN wzdłuż dróg oraz przy samej granicy z miastem, oraz terenów rolnych R,
- wprowadzenie terenów zabudowy usługowej U w Gaszynie wzdłuż drogi krajowej nr 45,
- zmiana przeznaczenia terenów rolnych R przy granicy miasta na tereny zabudowy usługowej U jako poszerzenie strefy działalności gospodarczej wzdłuż drogi krajowej nr 43,
- wprowadzenie terenu zabudowy usługowo-mieszkaniowej U/MN, jako buforu pomiędzy istniejącą strefą działalności gospodarczej przy drodze krajowej nr 43 a terenami zabudowy mieszkaniowej zagrodowej RM położonymi w niewielkiej odległości od centrum miejscowości Ruda,
- weryfikacja i poszerzenie zasięgów terenów zabudowy produkcyjno-usługowej w ramach stref działalności gospodarczej w obrębach: Dąbrowa w rejonie węzła „Biała”, Rychłowicach przy południowej granicy miasta, Starzenicach, Sieńcu i Jodłowcu przy drodze wojewódzkiej nr 488,
- rezygnacja z terenów eksploatacji powierzchniowej PG i terenów zabudowy produkcyjno-usługowej P-U położonych w granicach i w bliskim sąsiedztwie złoża Wieluń-Widoradz – wprowadzenie w zamian terenów rolnych R oraz uwzględnienie zbiornika wodnego zlokalizowanego na terenie dawnej odkrywki surowców mineralnych;
- potencjalnych skutków dla środowiska przyrodniczego ustaleń projektu: wszelkie zmiany wprowadzone w niniejszym opracowaniu zostały szczegółowo przeanalizowane pod względem ich potencjalnego oddziaływania na stan środowiska przyrodniczego. Należy stwierdzić, że część zmian będzie miało pozytywny wpływ na środowisko, część zaś nie powinna mieć znacznego wpływu, natomiast zmiany polegające na

uruchamianiu nowych terenów budowlanych, zwłaszcza produkcyjno-usługowych kosztem terenów otwartych będą mieć negatywny wpływ na środowisko. Analiza wpływu na środowisko poszczególnych zmian została zawarta w rozdziale III.5 niniejszej prognozy.

Podsumowując, należy stwierdzić, że uruchomienie nowych terenów inwestycyjnych oraz intensyfikacja zabudowy na terenach budowlanych, oczywiście ze względu na procesy rozwojowe miasta, wpłynie na stan środowiska przyrodniczego – największy wpływ na stan środowiska ze względu na wielkość będą miały tereny produkcyjno-usługowe (zwłaszcza te stanowiące części istniejących stref działalności gospodarczej). Mniej istotny wpływ na środowisko będzie mieć projektowane zagospodarowanie na pozostałych terenach, w tym terenach farm fotowoltaicznych.

Należy stwierdzić, iż w projekcie zmiany Studium wprowadzono wszelkie możliwe i niezbędne ustalenia mające na celu zminimalizowanie potencjalnego negatywnego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko przyrodnicze.